

143. Rozłowa góra. (144
(Kunów 145. Kocianowice.) -
 146. Kocianowice. - 147. Ko-
 szowice. - 148. Komorniki
 149. Komprachcice. 150. Kos-
 zieliska. 151. Kostów - Klen

143. Kortowagóra.

Do 1500 roku, niema najmniejszej wiadomości o Kortowejgórze.

1532 r. Gmina Kortowagóra liczyła ogółem 180 - do 200 osób.

1830 r. liczyła 276 katolików i 4 żydów.

30.11.1697r. w sobotę, Mikołaj Starzyński zawarł ślub małżeński w Piekarach, za pozwoleniem ks. proboszcza z Rasznikowa z Sydonią de Larysz, w obecności ks. prob. Starzyńskiego z Bogucic, brata młodego pana. Starzyńscy, rodzina salachecka, byli osiedleni na Kortowejgórze.

W niedzielę 14 maja 1702r. Rodem pochodzący z Kortowejgóry ks. zakonnik benedyktynów w Krakowie, odprawił Mszę św. w kościele piekarzkim przed obrazem Matki Boskiej, by Jej stworzyć podziękowanie za odebraną łaskę wyzdrowienia z ciężkiej choroby o którą Ją b. prosił.

1830 r. liczyła Kort. 276 Kat. i 4 żydów.

1860 r. " i 630 "

1869 r. W sobotę ^{14.7.} uchwalono by wybudowano własną szkołę. Wios liczyła 130 dz. do szkoły obowiązanych. Nowa polska.

1870 r. Kortowagóra należała do parafji św. Wojciecha w Radzionkowie. M.p.

1.10.1874 r. we czwartek została wykończona szkoła, i w tym samym dniu rozpoczęto uczyć 180 dr. we własnej szkole. — Nauczyciel Straż, który przybył z Bibieli, został kierownikiem szkoły.

1876 r. już od 14 marca t.r. nie było proboszcza w Radzionkowie; Kapłanem był ks. Piotr Flak, urodz. 29.6.1818 r. w Bytomiu, wysw. 6.6.48 r. Ks. świecki Szymon Korpiak z wr. 16.2.1848 r. wysw. 28.6.1873 r. Lsk. 2 kl.)

1886 r. Kortowagóra liczyła 1039 kat. 1 pr. 8 rz.)

1890 r. " " " 1198 k. 6 pr. 3 rz. — Lsk. 3 kl. 203 dr.)

1894 r. " " " 1158 k. 1 pr. 4 rz. — Lsk 3 kl. 227 k. dr.

1896 r. " " " 1294 k. 6 " 4 " " 4 " 268 k. 4 pr.

1901 r. " " " 1399 k. 1 pr. 4 " " 5 " 321 k. 1 rz. dr.

1907 r. w list. Na budowę Kaplicy w Kortowejgórce, zezwolił nadprezydent dać ze śląskiego funduszu wolnych kutek 2900 marek. — Mistrz murarski Stas z Karbu wykonał budowę Kaplicy. Koszt jej wynosił 11740 mk., z których funduszu wolnych kutek 2900 mk. — W kamieniu wzniesionym zawarty dokument z dnia 15.9.1907 r. wymienia Dobrodziejów.

1917r. Kozłowa Góra lixyta 1690 kat. 11 pr. 7 i. 1 in w.

Lzkoła 6 kl. 375 kat. 1 i. dx.

1926r. K. okolo 1922 mieszkanców. W Kaplicy
Matki Boskiej Nieustającej Pomocy odbywa się na-
bozeństwo 1 raz w miesiącu. - Lzko, 6 kl. 342 k. dx.

1929r. Kozłowa Góra lix. 1997 k. - " " 293 " "

Budowa kościoła w Kozłowej Górze.

Gmina Kozłowa Góra, należąca do parafii radzionkowskiej, liczy obecnie przeszło 2.100 katolików. Wprawdzie od kilkunastu lat posiada kaplicę, która jest zbyt szczupła, by mogła pomieścić wszystkich wiernych. Nabożeństwa odprawia w niedzielę i święta duchowieństwo radzionkowskie. Noszono się z myślą powiększenia niewygodnej kaplicy, lecz w ostatnim czasie zarzucono ten plan i zdecydowano się na budowę obszernego kościoła. Proboszcz radzionkowski, ks. dr. Józef Knosala popiera budowę kościoła i za jego staraniem wybrano już pierwszy zarząd kościelny, do którego należą poza ks. proboszczem: nacelnik gminy i pięciu innych obywateli. Nadto ks. proboszcz upatrzył stosowne miejsce pod budowę świątyni a to w pobliżu parku zamkowego. Nowowybrany zarząd kościelny prowadzi już układy co do nabycia

upatrzonej parceli, zaś budowniczy diecezjalny, p. Affa ma wypracować projekt budowlany. Nadmienić wypada, że po ukończeniu budowy kościoła w Kozłowej Górze nastąpi ponowny podział parafii radzionkowskiej. Pierwszy przeprowadzono nie zbyt dawno przez odłączenie od kościoła macierzystego w Radzionkowie dzielnic Rojcy oraz Buchacza.

NOWY OLTARZ W KOŚCIELE W KOZŁOWEJ GÓRZE.

(T) W uroczystość św. Barbary (4 grudnia) w nowym kościele w Kozłowej Górze odbyło się poświęcenie jednego bocznego ołtarza, wzniesiony na cześć patronki górników. Ołtarz ten sprawili górnicy z Kozłowej Góry. Uroczystość poświęcenia miała przebieg wspaniały. Poświęcenia dokonał miejscowy duszpasterz, ks. kuratus Musialik.

Budowa kościoła w Kozłowej Górze.

Od kilkunastu lat wznosi się w Kozłowej Górze kaplica, w której odprawia nabożeństwa duchowieństwo radzionkowskie i to w niedziele i święta. Kaplica ta obecnie nie może pomieścić wszystkich nabożnych, którzy muszą wystawać na dworze mimo upałów i deszczów oraz zimna i śnieżyc. Wobec tego postanowili mieszkańcy wsi wybudować u siebie kościół. Plac pod budowę świątyni i założenie cmentarza już nabyto w drodze kupna. Również rozpoczęto zwózkę materiałów budowlanych. To też obywatelstwo liczy na rozpoczęcie prac budowlanych w niezadługim czasie. Koszta budowy obliczono na około 100 tysięcy złotych, które zostaną pokryte z dobrowolnych ofiar. Dodatnią pomocą służy proboszcz radzionkowski, Przew. ks. dr. Knosala, który nadto nosi się z zamiarem wybudowania także kościoła w Suchej Górze i Orzechu, gdyż mieszkańcy tych gmin mają 4 km. drogi do parafialnego kościoła. Są to oczywiście plany których urzeczywistnienie narazie nie jest możliwe ze względu na ciężkie czasy i dotkliwy brak pieniędzy.

ODDZIAŁ STOW. MEŻÓW W KOZŁOWEJ GÓRZE

(T) W niedzielę 28 listopada br. odbyło się konstytucyjne zebranie Oddziału Stowarz. Meżów Katolickich w sali w Tyczce w Kozłowej Górze pod przewodnictwem ks. kuratusa Franciszka Musialika oraz delegata Okręgowego p. Polaka z Piekara Śląskich. Na członków dało się zapisać przeszło 160 zebranych, po czym przystąpiono do wyboru zarządu oddziału z prezesem p. Kubica Pawłem — kierownikiem szkoły na czele. Po omówieniu przez referentów i za namowieniem zebranych z celami Akcji Katolickiej i łączności Kościoła z Państwem oraz omówieniu spraw grammatycznych, zakonczono zebranie odśpiewaniem hymnu „My chcemy Boga”.

144; 145. Kunów - Kocianowice.

1253 r. Wios Kocianowice jest wspomniana w pewnym dokumencie z tego roku.

1317 r. Zakład Macieja we Wrocławiu otrzymał kościół w Kunowie. Wt. sam. roku był złączony z kościołem w Kluckborku.

1447 r. Parafia Kunów, należała do dekanatu Byczyny.

1801 r. Kościół farny św. Jana Chrzciciela w Kunowie, ponieważ nie było wsi ani jednego katolickiego gospodarza, został dany według rozkazu króla pruskiego Fryderyka Wilhelma III (r. 1797-1840 r.) protestantom, lecz majątek kościelny i farski został oddany biskupowi.

1803 r. Wt. r. został wybudowany i poświęcony nowy kościół św. Jana Chrzciciela, w stylu 19 wieku.

We wtorek 26 paźd. 1841 r. został ustanowiony proboszczem, ks. Jan Rosochowicz p., urodzony w przedziatku 27.1.1806 r. w Rychtalu, wysw. 8.5.1831 r.

1855 r. było chrztów 77 ślubn. 10 nst. dz. - 11 ślubów maternalskich, - zmarło 148 osób.

1856 r. parafia liczyła 1390 kat. 127 pr. 16 żyd.

Skola z 2 naucz. 140 dz. - Prastków 1 nauczyciel 108 dz. kat. - Nowy Dwór.

Mater adjuncta Kocianowice (Narodz. N. M. P.) nowo.

wybudowany z drewna 1662 r., Konsekrowany w
niedz. 10.10. 1666 r. przez biskupa Nikopolitańskiego.
Karola Franciszka Neandra - Katolików 967, prot.
66. - szkoła z 2 nauczycielami 107 dz. - Kościół na-
leżał do r. 1810, zakładowi św. Macieja we Wrocławiu.
1856 r. było chrztów 67 ślub. 4 miesz. dz. - Ślub. 19 - Zm 109 os.
1870 r. parafia liczyła 2660 kat. 160 prot.

Kocianowice 10.97 kat. - Szkoła w Kunowie 2 klasy
171 uczni. - W Kocianowicach 2 kl. 240 uczni - Kras-
ków 1 kl. 130 uczni. - Kantors two. - P

Proboszcz; ks. Jan Rossochowicz

6 grudnia 1875 r. w poniedziałek zmarł ks. Jan
Rossochowicz, proboszcz w Kunowie. Dożył lat 69.
44 lat był kapłanem, 34 lat proboszczem w Kunowie.
Zmarły ur. 27.1.1806, w poniedz. w Rybitalu, wysw.
w niedzielę 8 maja 1831 r.

1876 r. nie było proboszcza.

1883 r. " " " " " Administratorem pa-
rafii był ksiądz Franciszek Handziora F, urodzony
18.11.1839 r. w Birkowicach, wysw. 30 czerwca 1863 r.
W niedz. 11 kw. 1886 r. zmarł ks. Fr. Handziora, dusz-
pasterz pomocniczy w Kunowie. Ur. i t. d. (mob. 83 r.)
6.10.1886 r. został ustanowiony proboszczem ks. An-
toni Trafranek F urodz. 5.11.1841 r. w Gościszynie,
wysw. 27.6.1867 r. Był bratem prob. Józefa Trafi w Byto-

W r. 1886 liczyła parafia św. Jana Chrzciściego
3066 kat. 239 pr. - Nowa polska.

W miejscu: 1088 kat. 55 prot. - Szkola 2 kl.

Kraszków & Kol. N. dwór 844 k. 136 pr. - Kaplica św. Jadwigi.

Szkola 2 kl. - M. adj. Kocianowice (Nar. N. M. P.)

1139 kat. 48 pr. - Szkola 3 kl.

1890 r. parafia lic. 3245 kat. 247 pr. - M. pr.

W miejscu: 1159 kat. 41 prot. - Kraszków & Kolonia

Nowy Dwór 845 " 167 " Kapl. św. Jadwigi

Szkoly: 3 kl. 220 kat. 11 pr. dz. - Kruszów 2 kl. 150 k.

Mater adj. Kocianowice pow. olecki (Naroda N. M. P.)

1241 kat. 39 pr. - Szkola 3 kl. 244 k. 5 pr. dz.

Proboszcz: ks. Antoni Szafranek (z. 1886 r.) 6.10)

1894 r. parafia liczyła 3280 kat. 250 pr. Nowa polska.

W miejscu: 1159 kat. 48 pr. - Kraszków (Kapl. św. Jadwigi)

i Nowy dwór 885 " 166 " - M. adj. Kocianowice 1236 k.

26 prot. - Szkoly: w m.: 3 kl. 256 kat. - Kraszków 3 kl.

152 kat. dz. - Kocianowice 4 " 210 " 4 pr. dzieci

Proboszcz: ks. Antoni Szafranek (zob. 6.10. 1886 r.)

1896 r. parafia liczyła 3497 kat. 174 pr. Szk. 5 kl. 235 kat.

W miejscu: 1301 " 36 pr. " " " 11 pr.

Kraszków (K. św. Jadw.) i Mda 956 k. 160 " " 3 kl. 185 k.

M. adj. Kocianowice 1240 k. 38 " " 4 " 247 k

Prob. ks. Antoni Szafranek (6.10. 86 r.) 6 prot. dz.

1901 r. parafia licz. 3653 k. 282 pr. M. p.

Kunów 1425 " 41 " 5 kl. 359 k. 13 pr. dz.

Jerasków (kap. i dwór) 950 " 130 " 4 " 242 " — "

M. adj. Kocianowice 1278 " 57 " 5 " 319 " 6 pr.

Proboszcz: ks. Antoni Szapranek (z. 6.10.1886 r.)

1904 r. proboszcz - vacat (ks. Szap.) przeszedł na emeryturę
i kamienikat w Oleśnie

1905 r. od 6.11. był adm. ks. Maks Nocoń † ur. 1.5.1870.
w Rybniku, wysł. 11.6.98 r.

1906-08 adm. ks. Maks Nocoń † (zob. 05 r.)

We wtorek 22.6.1909 r. został ustanowiony proboszczem
przy kościele św. Józefa Chrzeciela w Kunowie
dotychczasowy administrator ks. Maks Nocoń † ur.
1. maja 1870 r. w Rybniku, wysł. 11.6.1898 r.; w sobotę
10 lipca odbyło się uroczyste wprowadzenie i odda-
nie żenu kluczy od kościoła.

1910 r. Proboszcz ks. M. Nocoń.

1911 r. Parafia liczyła ~~2986~~ kat. 2986, 160 prot.

W miejscu było 1745 kat. 36 prot. - Jerasków (ka-
plica św. Jadwigi) i Król. Dobra i Kantorstwo,
w pow. oleśkim 1241 kat. 124 prot.

Szkół: w Kunowie 8 kl. 404 kat. 8 pr. dz.

Jerasków 3 " 277 " — dz.

1911-1916 r. proboszcz ks. Maks Nocoń. - Parafia li-
czyła 1916 r. = 3175 kat. - 1917-1925 r. prob. j. w

1925 r. parafia liczyła 3200 kat. prob. M. Nocoń.

1926 r. " " 3250 " " " "

1927 r. " " 3410 " " " "

1928 r. " " 3475 " " " "

1929 - 32 r. - - - - - dziekan twn. ks. prob. M. Nocoń

1933 r. parafia liczyła 3456 kat. " " " "

16. lut. został ustan. Kapłanem nowowyswiciem
Ksiądz Antoni Ducek f. Urodz. 16.1.08 r. wycem. 29.1.33 r.

W miedz. 11. 6. 1933 r. ks. Maks Nocoń, dziekan honoro-
wy i proboszcz tutejszy, obchodził 35-lecie swego ka-
piństwa.

1934 r.

61

St. Mary's, Cromwell
w. niebo. Gilla
nr. 2

146. Kochanowice.

1588 r. Bartłomiej Mendel, mistrz zakładu
szpitalowego we Wrocławiu, kupił wieś Kochanowice,
1720 r. Posiedziicielem Kochanowic w lublinieckim

był Jan Wacław Górowski.

1738 r. Karol Henryk Goszycki, wziął w dzierżawę
od Karola Aleksandra Orzowskiego Kochanowice,
wioskę Ostrow w lubl. i Borecką-Turinię w oleskim,
Tacing, jako też Jan Leopold hrabia Verdugo Tworog,
Wielowieś, Giarki pow. Olesno, wydzierżawił na 6 lat.

1823 r. W Kochanowicach wybudowano i poświę-
cono kościół na cześć św. Wawrzynca męcz. -

W sobotę 7 styca. 1854 r. objął parafię św. Wawrzyń-
ca, proboszcz, emerytowany inspektor szkolny,
odznaczony \otimes iel. Krzyżem 4 kl., ks. Franciszek
Gomułka, urodz. 3. 7. 1804 r. w Lychowicach, wy-
święcony na kapłana 25. 4. 1838 r.

1855 r. było chrztów 100 śl. 6 niesł. dzieci. - Ślubów
małż. 16, zmarło 85 osób.

1856 r. Liczyła parafia 2890 kat. 40 prot. 8 żyd.
Lekota z 1 nauczycielem 182 h. dz. - Lisów - szk.
1 klasa 1 naucz. 190 dz. - Kolonia Lisowska - Jani-
na, Ostrow, Lubocki, Kochcice, - szk. 1 naucz. 236 dz.
Pawetki i wiele Pastków.

am. 82 osób

W tym r. było chrztów 94 śl. 7 niesł. dz. - Śl. 22 k. 2 mien.

1856 r. Proboszczem w k.r. był ks. Franc. Gomułka (z. 54)

1870 r. liczyła parafia 2860 kat. 30 pr. 12 rzd.

Szkola w Kochanowicach: 2 kl. 179 uczni. - W Lisowie 1 kl. 216 kat. dz. - W Rochowicach 1 kl. 224 dzieci.

Prócz wyżej mianowanych, należały do parafii wsie: Kolonia Lisowska, Tanina, Ostróg, Lubocki, Pawelki i wiele Pustków

1873 r. Zmarł ks. Franciszek Gomułka, proboszcz w Kochanowicach. — 19.6.1873 r. został ustanowiony proboszczem, ks. Ludwik v. Fürstenmühl; urodzony w exwarte 30.1.1840 r. w Opolu, wysw. 1.7.1865 r.

1886 r. Parafia Kochanowicka pod nazwą św. Wawrzynca liczyła 2883 kat. 82 pr. 27 rzd.

W mieście: 540 kat. 8 pr. 7 r. - Szkoła 2 kl.

Kolonia Ostrów 192. - " Rd. Lubocki 316 k. 7 pr. 0.

" " Tanina 266 " - Rochowice 984 k. 11 pr. Szkoła 2 kl.

" " Pawelków 221 " - Lisów 220 k. 54 pr. 12 r. - " 2 kl.

" " Lisowska z Głębami 144 kat. 8 rzd.

Proboszcz: ks. Ludwik v. Fürstenmühl (zob. 1873 r.)

23.3.1887 r. objął tę parafię ks. Karol Wawreck z urodz. 23.3.1852 r. w Gliwicach, wysw. 6.4.1876 r.

28.4.1887 r. ks. proboszcz Ludwik v. Fürstenmühl z został przeniesiony jako taki do Pawonkowa. Tu pracował od 19.6.1873 r.

1893 r. w maju. Tymi dniami wynajmiał Ks. pr.
 Karol Wawrzek, że dowiedział się od księcia
 biskupa, że nadziedził z góry nakaz, aby dzieci
 szkolne w najniższym oddziale uczyły się dzieci
 religji w polsku, i że rodzice mają prawo upo-
 minać się tego. Polepszyłyby się czasy, gdyby p.
 nauczyciele chcieli dostosować do tego nakazu.

Parafia liczyła w t. r. ponad 3000 dusz, lecz ludzi
 jakoś mało przychodzi do kościoła, chociaż ksiądz
 proboszcz K. Wawrzek ciągle napomina. W wielkie
 święta, to przyjdzie się ich więcej, ale w zwykłą nie-
 dziele, to ich na palcach policzyćby można. Przez
 tydzień odprawia Ks. proboszcz mszę św., ale koś-
 ciół świeci pustkami. Długo, w uroczystości Bożego
 Ciała (1 czerwca 1893 r.), nie było tyle osób miejscich,
 żeby było można zabrać na popołudniowym na-
 bożenstwie, podczas procesji chorągwie wszystkich
 z sobą. Latały miejscowości leżą 10 klm., inne od
 2 - 5 klm. — Parafia liczyła 2813 kat. 66 pr. 18 i.

W miejscach: 520 k. 11 pr. 3 i. Jed. Ostrow 225 k. — pr.

Jed. Luboczek		" Janina 266 " — —
" Leg	114 " 8 " —	" Pawełków 211 " — —
" Lisówka		II Luboczek 221 " — —
" Głazy	127 " — 2 i	Kochowice 966 " 14 pr. 4 i

Szkoly: Kochanowice 2 kl. 232 kat. 4 pr. dz.

" Lisów 2 " 258 " 5 " "

" Kołce 2 " 255 " — —

1894r. Parafia kiryła 3084 kat. 59 pr. 17 ż. — M. p.

Kochanowice 527 kat. 5 pr. 4 ż. — Szk. 2 kl. 232 k. dz.

Ostrow 225 " — — { Ciesici Luboszków, Legu i

Tanina 266 " — — { Turze 114 kat. 7 pr.

Kołce 966 " 14 pr. 4 ż. Luboszków II 221 k.

Pawetki 248 " 3 " Lisów 396 k. 30 pr. 7 ż.

Kol. Lisowska z Głabami i ex. pruskich Herbów 121 k. 2 ż.

Szkoly: Kołce 2 kl. 232 k. — Kołce 2 kl. 225 k. dz.

Lisów 2 " 258 k. dz.

Prob. Karol Wawrzek (zob. 28. 4. 1887r.)

6. 3. 1895r. ks. prob. K. W. został przeniesiony jako taki do Dębica powiat. opolski.

19 marca 1896r. został inwestowany proboszcz ks.

Emil Müller * urodz. 9. 10. 1857 r. w Białej, wyśw.

na kapłana 13 lutego 1881 r.

13 maja 1899r. objął parafię św. Wawrzysca ks.

Gustaw Hencinski * ur. 28. 8. 64 r. w W. Buczkowie
pow. namysłowski, wyśw. 21. 6. 93 r.

1901 r. parafia kiryła 2886 kat. 45 pr. 17 ż. — M. p.

Kochanowice 435 k. 7 pr. 3 ż. — Białyluk 21 k. — —

Brasno 20 k. — Brasno 15 k. — Jówor Emu 12 k.

Taraniec 13 " — Głaby 41 " Herby 1 k. 4 ż.

Kochcice 856 kat. 10 prob. - Leg 54 kat.

Kol. Lisowska 89 kat 1 pr. - Lisów 290 k. 24 p. 10 iz.

Luboczki 307 " 3 " - Fred. folw. 31 " - -

Ostrów 186 " - Pawelki 219 " - -

Szklarnia 69 " - Swaciok 35 " - -

Tanina 134 " - Turze 58 " - -

Szkoty:

W m.: 3 kl. 229 k. 1 iz. Kochcice 4 kl. 266 k. de.

Lisów 4 " 260 " 3 pr. - - - -

Kościół św. Wawrzynca został pięknie odno-
wiony za staraniem ks. proboszcza Gustawa
Hencinskigo, który w dniu 28.12.1902 r. został
przeniesiony do Lubocka, ur. 28.8.64. wys. 21.6.93 m.

Wkrótce został dziekanem na dekanat lubliniecki

30.7.1903 r. został ustan. proboszczem ks. Paweł
Giering z urodu. 3.7.1875 r. w Altköfchen nad War-
tą, wyswięcony na kapłana 18.11.1898 r.

1904 - 1910 r. prob. P. Giering (zob. 30.7.03 r.)

1911 r. parafia liczyła 3182 kat. 48 pr. 11 iz. M. p.

W miejscach: 440 k. 5 pr. 3 iz. - Białyluk 12 kat.

Braszk 36 kat. - Brasowe 28 k. - Dwór Emmy 12 kat.

Fazaniec 9 " - Głazy 46 " - Kochcice 966 k. 8 pr.

Leg 46 k. - Kol. Lisowska 145 kat. - Lisów 341 k. 29 pr.

Luboczki 356 k. 2 pr. - Trifolwark 16 kat. Ostrów 5 iz.

206 kat. - Pawelki 214 k. - Herby pruskie 30 k. 3 pr. 3 iz.

Szkolarnia 65 k. — Swaciek 36 kat. Tamina 125 kat.
Turze 53 kat. — Szkoty:

w miejscu: 3 kl. 183 k. 1 pr. da. — Kołchice
4 kl. 298 k. da. — Lisów 5 kl. 372 k. 6 pr. da.

Prob.: ks. Paweł Giering (zob. 03 r.)

24.6.1912 r. Kapel. zamkowym w Kołchicach
został ustan. ks. Ernest Gröger, ur. 11.3.89 r.
w Skrzyszowie pow. Bytom, wysw. 22.6.1912 r.

Proboszcz: ks. P. Giering (zob. 03 r.)

15.10.1913 r. Kapel. zamkowym został ustan.
ks. Józef Kühnel, ur. 9.3.86 r. wysw. 22.6.1911 r.

Prob.: Paweł Giering (zob. 03 r.)

1915 r. parafia liczyła 3002 dusz. Proboszcz

Paweł Giering & został zamianowany akteanym-
szem na dekanat lubliniecki.

1916-20 r. ks. prob. P. Giering (zob. 03 r.)

1920 r. parafia liczyła 2902 kat. —

28.12.1921 r. ks. Paweł Giering, został przenie-
siony do Kuzy.

25.1.1922 r. został ustan. proboszczem ks. Alojzy
Kurpas. Ur. 19.6.1875 w Gostyniu, pow. przemyśki.
wysw. 23.6.1902.

Wr. 1925 parafia liczyła 2900 kat.

Kaplice: I. kaplica wiejska w Kołchicach, na-
bożeństwo 1 raz w miesiącu. — II kaplica w zam-

Ku krab. Ballestrema w Kochcicach, nabożeń-
stwo w Karida niedziela.

Miejscowości: 1. Białtyłek 15 kat. - 2. Braszok
40 kat. - szkoła lud. 1 kl. 40 dz. - 3. Braszow
30 kat. - 4. Faramiec 10 kat. - 5. Głazy 50 kat.
- 6. Dolnisk 15 kat. - 7. Kochanowice 500 kat.
szkoła lud. 3 klasy 150 k. dz. - 8. Kochcice 1000
kat. - szk. l. 4 " " 205 " " - 9. Lisów 350 k.
szk. l. 4 " " 230 " " - 10. Kolonia Li-
sowska 150 kat. - 11. Łęg 50 kat. - 12. Luborki
360 kat. - 13. Ostrów 240 " - 14. Pawelki
230 " szk. lud. 1 kl. 60 dz. - 15. Flexiona 5
kat. - 16. Gródlesie 12 kat. - 17. Gwacisk 30 k.
18. Intklarnia 70 kat. - 19. Tawina 130 kat.
20. Turka 70 kat. -

Patron: hrabia Ludwik Ballestrema na Koch-
i hrabia Alfred Aułok na Kochanowicach.

1929r. Parafia liczyła w t. r. 3600 kat. 9 pr. 3 n.

Kaplice: wiejska w Kochcicach, nak. raz w miesiącu.
2ga - zamkowa hr. Ballestrema w Kochcicach w
Karida niedz. - Miejscowości:

1. Białtyłek 15 kat. - 2. Braszok 40 kat. - szkoła
ludowa 1 kl. - 3. Braszow 30 kat. - Faramiec
10 kat. - 5. Chwostek 320 kat. - 6. Głazy 50 kat.
7. Dolnisk 15 kat. - 8. Herby 20 kat. - 9. Kochano-

wice 500 kat. - szkoła lud. 3 kl. 150 dn. kat.
 10. Kochoce 1000 kat. - szk. lud. 4 kl. 210 k. dn.
 11. Lisów 350 k. - szk. lud. 4 kl. 230 k. dn. - 12. Kolonia
 Lisowska 150 kat. - 13. Łęg 50 kat. - 14. Luboczek
 300 kat. - 15. Ostrów 210 kat. - 16. Parobki 230 k.
 szkoła lud. 1 kl. 60 dn. - 17. Głęboka 5 kat.
 18. Gródlesie 15 k. - 19. Swaciek 30 kat. - 20. Szklana
 70 kat. - 21. Janina 130 k. 22. Turka 70 kat.
 Proboszcz Ks. Alojzy Kurpas, wicedziekan, urodz.
 19. 6. 1875 r. w Gostyniu w pow. gozdziszewskim, wysiwa
 na kapłana 23. 6. 1902 r. ust. 25. 1. 1922 r.
 1930 m. bez zmiany

Śp. ks. prob. Alojzy Kurpas.

W dniu 17 grudnia rb. zmarł proboszcz w Kochanowicach (pow. lubliniecki) śp. ks. wicedziekan Alojzy Kurpas. Zmarły urodził się 19 czerwca 1875 r. w Gostyniu, pow. pszczyński. święceń kapłańskie otrzymał we Wrocławiu dnia 23 czerwca 1902 r. Pod koniec roku został zawiadowcą parafii Kupy (powiat opolski), w marcu zaś 1911 r. tamtejszym proboszczem. Ciężkie miał stanowisko jako zdeklarowany ksiądz Polak, lecz wytrwał na posterunku zgóra 11 lat. Po rozstrzygnięciu sprawy Śląska, ze względów politycznych był zmuszony opuścić dotychczasową placówkę duszpasterską. W styczniu 1922 r. objął parafię Kochanowice, której był dobrym i bardzo lubianym pasterzem do zgonu. Żal parafian jest bardzo wielki z powodu straty wszech miar gorliwego duszpasterza, dobrego ojca i opiekuna szczególnie najsłabszych. To też pamięć po Nim nigdy nie zginie. Niech odpoczywa w pokoju!

- Przenie-

sienie zwłok do kościoła odbyło się w piątek po południu, zaś pogrzeb w sobotę rano z wielkim udziałem duchowieństwa i całej parafii. Nabożeństwo żałobne z asystą odprawił ks. dziekan Adamek z Boronowa. Egzekwie odprawił ks. infułat Kasperlik, który też w asyście 42 księży odprowadził zwłoki śp.

ks. proboszcza Kurpasa na miejsce wiecznego spoczynku. Nad grobem wygłosił przemówienie ks. dziekan Adamek oraz ks. infułat Kasperlik, który wszys-

kim obecny dziękował za oddanie Zmarłemu ostatniej posługi. Wspólne chóry Kochanowic i Lisowa odśpiewały nad grobem pieśń żałobną.

W stycz. 1936 r. został ustanowiony wikarym ks. Józef
Christoph. Urodz. 6.6.1884 r. w Lubuszy, wysi. 22.6.1911 r.

144. Kołkowice.

Parafia powstała w wieku 16-ym,
1600r. Około t.r. odebrano katolikom w Kołkowicach
kościół, a dawno ewangelikom.

1651r. Łazarz II Henkel v. Donnersmark, wrócił
się do cesarza Ferdynanda III, powtórzył, w roku
1539 wniesione żądania i dodał, że las w Ko-
łkowicach podano mu, że jest 3 mile wielki, a
jest tylko pół mili; skarżył na $\frac{3}{4}$ na wysokich
korach kuznie i, że nie ojciec cesarza Ferdyn-
I, na przysięgi obiecał 80 tys. florenów. Przedsta-
wił też, że jego dobra przez przyjaciela i nieprzy-
jaciela Franza spłądrowany został, a mienie spalony,
wszystko bydlę skradzione, a on z braku pieniędzy
nie może wrócić z Innsbrucku do swoich dóbr.

3.5.1670r. w sobotę odbyło się w Kołkowicach po-
święcenie drewnianego kościoła św. Trójcy, którego
dokonał biskup - sufr. Krakowski ks. Oborski. Dre-
wniany kościół przetrwał do r. 1806, w którym wiceks-
ny proboszcz ks. Kanonik Przybyła wybudował
muruwaną, świątynię. Na początku 1902r. przy-
stąpiono do budowy nowej świątyni, ponieważ
wystawiona przez 100 laty okazała się za małą.

Według akt kościelnych, które sięgają wstecz aż do
roku 1660; sprawowali urząd proboszcza:

Ks. Stanisław Turcki z Turca od 1660-1690 r.

" Waleriy Wolny od 1690 r. - 1709 r. - Ks. Jan Wróblecki od 1709 - 1726 r. - Marcin Pachmarowicz od 1726-1764 r. - Tomasz Mokski od r. 1765-1766 r. - Jan Prybacz, od 1766 r. - 1773 r. - Wojciech Frankowicz od 1773 - 1775 r. - Andrzej Meer od 1775 r. - 1777; - Jerzy Przybyta od 1777 - 1823 r.

1806 r. W Rokietowicach został wystawiony nowy kościół w stylu rzymskim, na cześć św. Trójcy; w październiku t. r. roku został poświęcony (z. 1902 r.)

Proboszcz Ks. Jerzy Przybyta do r. 1823. - zmarł.
Po jego śmierci prob. " " objął parafię Ks. Maciej Warchałowski jako proboszcz i kawiadował parafię od 1823 - 24 r.

Prob. Ks. Józef Zimmermann od r. 1824 - 1830.
W r. 1830 był administratorem parafji do 13. 9.
1833 r. Franciszek Galda f. Urodz. 19. 5. 1801 roku w Bienkowicach, wysi. 11. 3. 1826 r. ✕ 4.

1855 r. zostało ochrzczonych 235 ślub. 8 mał. dzieci.
Głubów mat. 43 kat. - zmarło 213 osób.

1856 r. Parafia liczyła w t. r. 4453 kat. 65 pr. 94 sz.

Winek 157 kat. 195 pr. - Kaplica wybudowana w 1856 r. w Zakładzie karnym więziów. - Szkoła w Rokiet. z 3 naucz. 393 dz. R.

Halomba 1 " " 98. " " Winek 2 n. 158 dz.

1856 r. było chrztów 245 ślubn. 9 miest. dzieci.

Ślubów małż. 53. — Zmarło 211 osób.

1870 r. był Kapłanem ks. nowowyspiewany 28 lip.

1870 r. Jan Wloctka f. urodz. 4. 3. 1841 r.

Parafia liczyła 3835 kat. 67 prot. 75 żydów.

Łakoty: w mieście 3 kl. 509 dz. — w Halombie 1 kl.

158 kat. dz. — W Nowejwsi 2 kl. 195 dz.

Do parafii należały miejscowości: Kołtowiec,
Radoszów, Bykowna, Kłodnica i wyż. mian.

1870 r. a może wcześniej ks. prob. Fr. Galdy został
zamianowany aktuariuszem obwodowym w deka-
nacie bytomskim.

1871 r. ks. Alfred Groenow, ksiwiewski, jako
Kapłan w Kołtowicach, ur. 8. 8. 1845 r. w Raci-
borzu, wyspiewany na kapłana 30. 6. 1868 r.

1875 r. był Kapłanem przy boku proboszcza Fr.
Galdy, ks. Jan Piechaczek f. urodz. 22. 12. 1839 r.
w Głuchowicach, wysp. 27 czerwca 1867 r.

28. 4. 1877 r. w sobotę umarł ks. Franciszek Gal-
da prob. Kołtowicach. — Zmarły urodził się
we wtorek 19 maja 1801 r. w Bienkowicach,
wysp. na kapłana w sobotę 11 marca 1826 r.

Po śmierci proboszcza ks. Fr. Galdy, był ad-
ministratorem ks. Jan Piechaczek, przedtem
był tu kapłanem. Zarządzał parafią od 1874

do 1885r. — W sobotę 15 sierpnia został
wprowadzony nowy proboszcz, ks. Józef Ma-
tyśiak na probostwo w Kochłowicach, przed-
tem był proboszczem w Rokiczy od 9 sierpnia
1873r. — Urodz. 31.1.1841r. w Kluczborku,
wysiw 1.7.1865r.

1886r. Parafia św. Trójcy liczyła 9026 kat. 127 pr.
98 żydów. Mowa polska.

W mieście: 2394 Kat. 13 pr. 46 ż. Ltk. 6 kł.

Radoszów, 666 " — 4 " " " —

Bykówina 947 " 12 " 30 " " 1 kł.

Nowawies' 2820 " 40 " 9 " " 3 "

Kalamba 898 " 31 " 7 " " 2 "

Kłodnica 374 " — — —

Pol. Falwy 384 " 15 " 2 "

(Niedzwiedziniec

i Kolonia Turze 543 " 16 "

Proboszcz ks. Józef Matysiak (zob. 1885r)

Dnia 13 kwietnia 1887 r. wybuchł w Kochłowi-
cach wielki pożar, który zniszczył 13 gospodarstw z
wszystkimi zabudowaniami. Z pogorzalców mało kto
był zabezpieczony.

Kochłowice:

1890r.

Parafia ta obchodzi każdorocznie uroczyste
dniem 6-go sierpnia, Przemienienia Pańskiego.
Taka też t.r. był przeprowadzony Kościółek ludem
podczas nabożeństwa i Kazania, które wygło-

sił ks. proboszcza Józef Matysiok. Zdaje mi się,
że dobre zrobię, gdy podam tu przykład jak
do tego święta się odnosi. Roku 1711 była ogrom-
na susza, w końcu położona a wielkimi gra-
dobicami, wreszcie powstały wielkie nawały
na bydło, najbardziej w lipcu i początku sierp-
nia. Przodkowie nasi wielkim napiętniem
smutkiem po stracie swych ofiar, udali się do
P. Boga i prosili o sieroć w czasie nabożeń-
stwa aby tę klęskę od nich P. Bóg odwrócić raczył
i Pan Bóg wysłuchał się, gdyi nawały od tego
dnia nieznacznie ustały. Chcąc się odwdziżyć
P. Bogu za ową miłosierną cud, postanowili
winni dzień 6-go sierp. na potomne czasy Panu
Bogu poświęcić, aby od podobnych klęsk nas
zachować raczył. Ten przykład nas mory że
święto to jest bardzo uroczyste.

1890 r. Parafia liczyła 10046 kat. 147 pr. 86 a.
W miejscu 2758 kat. 11 pr. 43 a. — Radoszowy 671 R.
6 prot. — Bykowna 1010 kat. 9 pr. 20 a. — Nowawies
3207 kat. 67 pr. 11 a. — Filja Halenba 936 kat.
37 prot. — Niedzwiedziniec 626 kat. 11 prot.
Laskoty: w miejscu: 8 kl. 675 R. dr. — Bykowna
2 kl. 183 R. dr. — Nowawies 4 kl. 379 R. dr. — Ha-
lenba 2 kl. 189 kat. dr. 5 prot. — 248 kat. dzieci zwie-

dra sakoty w sąsiednich parafjach.

Prob. Józef Matysiak † (zob. 1885r.)

Kapelan: ks. Ignacy Böhm † urodz. 1 lut. 1861 r.
na Górze św. Anny, wysw. 22.6.1888 r.

Od 21 kw. 1891 r. rozpoczęły się tu misje św.,
które odprawili OO. franciszkanie z G. św. Anny.

1892 r. W końcu marca t. r. poszedł pewien
robotnik do Komory i chciał się powiesić. Ale
mu to nie było dane, bo miał na sobie saka-
plera N. M. P. - Wrócił więc do izby, schował w
niej sakapleru i poszedł znnowu do Komory i po-
wiesił się. W tym czasie przysłała jego żona, która
była u Kamratki, a zobaczawszy co się stało, prze-
biła krzesłem i przybiegły inne kobiety i spuściły go.

W niedzielę 14 czerwca 1892 r. o godz. 4 po południu
podczas uroczystości odpustowej św. Trójcy nawie-
dził Pan Bóg mieszkańców burzą. Przez 15 minut
padał grad, nie wszystko na polu zostało zmiezione.
i wiele sżyb w oknach pottukł. W sobotę 11 czerwca
mimo to notalnie 20 lat, jak podobnie także sama
kłaska nas dotknęła.

1892 r. W tutejszym Kościele często podbierali pie-
niądze ze skarbonki jacyś bezbożni ludzie i dłu-
go ich nie było można wysledzić, mimo że dobrze
uwagaano. W tych dniach (w czerwcu) przytapał

wachmistrz jakiegoś Wawrzyna Warzechę z
Zaborza, u którego znalaziono kijok osmaro-
wany, klejem, jakiego tacy stodzieje używają,
do wyciągania pieniędzy ze skarbonek.

6. 8. 1892r. Już od roku 1711-go obchodzą tu-
tejsza parafia rocznicę w dzień 6 sierpnia Prze-
mienienia Pańskiego, uroczystie. Dla czego? Oto
w roku 1711 nawiedził P. Bóg parafian wielką
suszą, potem wielkimi gradami i karą była,
tak, że wiele było prądło ofiarą, a najwięcej w
lipcu i w początkach sierpnia. Nasi przodkowie
wielce zasmuceni udali się do P. Boga z prośbą
i ofiarą. Mary św. i Pan Bóg wysłuchał ich prośby.
Dla tego i dziś 6. 8. 92r. obchodzą parafia ten dzień po-
stośnie dziesiąt pierwszy raz.

W sierpniu 1892r. odbyła się tu procesja z Halenby
do Kościelickiego kościoła. Ponieważ ks. proboszcz
Józef Matysiak tej procesji nie zgłosił na policji,
został oskarżony za przekroczenie prawa wzglę-
dem zebrani i związków. Książe biskup J. Teopiz,
bronił ks. proboszcza, że nie zgłosił procesji, bo
sądził, że dla procesji odprawianych od dawien-
dawna pozwolenia policyjnego nie potrzeba.

W roku poprzednim zgłosił ks. prob. Matysiak ową
procesję i mniemał, że to starczy na zawsze.

Sąd jednak nie uznał tej obrony księcia biskupa i polecił, aby sąd do którego ta sprawa należy, ją rozstrzygnął. - Ks. prob. Józef Matysiok tymczasem przed kilku dniami zmarł, więc mu w grobie dadzą spokój z paragrafami.

paździ. 1892 r. Ks. proboszcz Józef Matysiok choruje od 3 tygodni bardzo ciężko; jak słychać, już przygotowany na śmierć. Stąd ma smutek cała parafia. - Ks. Kapelan Ignacy Böhm musi pracować sam, co w tak wielkiej parafii jest nad siły. (Parafia liczyła w t. r. ponad 10 tys. katolików.

23 paź. 92 r. ~~o~~ niedz. o godz. 11.30 przed południem, zmarł Ks. prob. Józef Matysiok (Matischok) po kilkutygodniowej chorobie, zaopatrzony św. Sakramentami. Już od dość dawna chorował zm. Ks. prob. - Szukał polepszenia zdrowia w Kapielach ale na próżno. Pamięć nieboszczyka porostanie między parafjanami na zawsze, bo przypominać go będzie piękny kościół w Kalembe, pod wezwaniem Najsw. Marii Panny Różańcowej, który za jego staraniem wybudowany został.

Proboszczem był tu 6 lat i 24 dni. Oby Pan Bóg sprawił, niebysmy nie byli długo osieroceni.

W irodę, 26 go października 92 r. odprawia drubisimy sp. Ks. prob. na nowy cmentarz, na którym jeszcze nikt

z Kapłanów nie spoczywa. - Pogrzeb odbył się
bardzo godnie; w Kościele były dwa kazania,
jedno niemieckie, drugie polskie wygłosił ks. pr.
Netter z Bielskowiec, a tak niemi skruszył słuchaczy
iż prawie nikt od płaczu powstrzymać się nie
mógł. Ujasnił on gorliwą i ciężką pracę amar-
tego kapłana, trudy i mrozy jakie ponosił pod-
czas walki kulturowej, jak nie uważając na pra-
wa świeckie, lecz tylko boskie mając na oku,
będąc podówczas w Rokiczach, zastępował dwie
sąsiednie i to wielkie parafje. We dnie i w
nocy doglądał swej trzody, nie biorąc względu
na swoje zdrowie, bo pragnął wyrzucić, nie-
raz z daleka przybywających ludzi zaopatrzyć
w potrzeby religijne, przy tem jeszcze każdorocznie
pomieszał na Górę św. Anny, aby i tam być po-
mocnym księgom w słuchaniu powieści i w ka-
zaniu. Wybudował on w Rokiczach piękny i
wielki Kościół, a prawie sam jeden o wszystko
miał staranie i z tego powodu już tam pod-
upadł bardzo na zdrowie. Za wolą ks. biskupa
dostał się przed 7 laty do Rokic, gdzie też
trzeba było nieustannie pracować, bo parafja
wielka, a był tylko sam, do tego Kościół był za ma-
ły na taką wielką parafję, więc znów trzeba

było budować Kościół w Halembie, na który tylko dobrowolne składki zbierał. Wkrótce wolę swą wykonał, tak, że zostanie nie tylko w Rokicach, lecz i w Kołtowiecach po zmarłym pomnik na długi czas. - Pracował bez przerwy, czy w konfesjonale, czy na ambonie, czy nauczając, a szczególnie małym dzieciom okazywał wielką miłość. Gdy już upadał na zdrowiu, sprawozdanie w r. 1891, b. franciszkanów z Góry św. Anny, aby odprawili tu misję. - Po 6-ciu tygodniowej chorobie, oddał 23 października Panu Bogu ducha, przeżywszy 52 lat.

Pogrzeb odprawił ks. dziekan Hopfichter, księży na pogrzeb przybyło 38 i jeden franciszkanin.

Za wszystko, co dla nas uczynił, niech Mu Pan Bóg nagrodzi Królestwem niebieskim, a my jego imię zachowamy w wdzięcznej pamięci.

Zmarły urodził się 31. 1. 1841 r. w Kluxborku, wgiął na kapłana 1 lipca 1865 r. - Przeżył 51 lat 9 miesięcy. Kapłanem był 27 lat.

Larząd parafji po zmarłym ks. Matysiohu, objął ks. Kapłan Józef Gajda z Suty Laury, podczas gdy na jego miejsce został przeniesiony do S. Laury, ks. Jan Kapica z Miedkonej. - Ks. J. Gajda um. 2. 8. 1859 r. w Kępie, wgiął 17. 6. 1887 r.

27 lut. 1893 r. objaś. p. śmierci Ks. Józefa Ma-
tysioka parafję św. Trójcy w Kochłowicach,
Ks. Ludwika Tunkel & aktuarjusz circuli. ~~Wzrost~~
odznaczony Orderem Ł. O. Ota, rycerz Orderu
Bożego Grobu. Ur. 3.10.1862 r. w Biedrzycho-
wiczach, wyjw. 26.6.1886 r.

Parafja ta jeszcze pewnie nie miała takiej
uroczystości, jak 27.2.; w poniedz. o godz. 9.30,
został wprowadzony do kościoła nowy proboszcz
w osobie Ks. Ludwika Tunkel'a z Bytomia.

Od kilku dni starano się już o piękne powitanie,
przystrójono kilka bram, a których 3 były a pol-
skimi napisami powitalnymi, przybranych w
liczne chorągwie kolory papieskiego; kościół
względem również świątecznie. O godz. 8mej poje-
chali najprzód gospodarze w swoich narodowych
strojach w znacznej liczbie na swych koniach,
aż do granicy parafji, skąd towarzyszyli przy-
bywającemu duszpasterzowi, potem wyszła ka-
pela z górnymi Kami z Kopalni, Niemicy & kościoła
zawyruszyła wielka liczba ludni Ku Krzyżu napre-
ciw w takim porządku: najprzód Krzyż, potem
dzieci szkolne, potem jakiś nowy związek, dalej
"Tow. św. Alojzego", Kapela i górnicy w swoich
ubiorach odświętnych i t.d., znówu dxiewczyny w

w biele i narząd kościelny i gminny z oznakami
honorowemi na rękawach. Gdy zawitało ksiądz
proboszcz, przemówił po krótkiej ceremonii naj-
przód ks. kapelan, witając przybywających po-
półsku w imieniu narządu kościelnego i gmin-
nego i całej parafji. Po nim w krótkich słowach
odezwwał się po niem. p. amtowny z Wierku. Następ-
nie ruszył pochód do kościoła śpiewając: „Kto się
w opiekę“, przychem przygrywały dwie Kapale.

Przed kościołem znowu powitał wiel. ks. proboszcza
pan Witk, w imieniu Tow. św. Alojzego i członków
Różnica św. i III zakonu św. Franciszka. Po
ceremoniach kościelnych miał nowy dziażdpastor
do ogromadzonych Karanie, w którym wykonał
obowiązki parafjan i obowiązki swego stanu.

Podczas solennego nabożeństwa asystowali ks. pro-
boszczowi, ks. Jan Włoczek z B. i ks. adm. Szaja.
W Końcu odprowadziliśmy go z procesją i muzyką
na probostwo, gdzie nam podziękował na przyjęcie.
Wieczorem o godz. 7 znowu zeszli się parafjanie,
dzieci z latarkami, górniczy z lampkami, kutniczy,
zw. miodzienców i straż ogniowa z pochodniami
i z krapkami na ciele obeszli wioskę. Przybyw-
szy przed farę, przemówił w imieniu robotników
do ks. proboszcza, p. A. Kołodziej, a za nim

jeden w imieniu szkoły; przemowy to zakończyły się serdecznemi okrzykami na zdrowie nowego proboszcza. Oby Pan Bóg raczył go nam zachować długo i zdrowo:

Niech żyje! 3x

W środę 24 maja 1893r. przystępowato pierwsze 200 dziecięci polskich do pierwszej komunji św. Księża wraz z ks. misjonarzem tu bawiącym, przygwoździli dziecięci ze szkoły w procesji do kościoła, gdzie odbyło się uroczyste nabojenie oraz kazanie. Na końcu ks. prob. L. Junkel, każdemu dziecku dał obrazek na pamiątkę. Parafjanie dziękują z całego serca ks. proboszczowi i ks. misjonarzowi na urządzenie tak wspaniałej uroczystości "Bóg zapłać!"

Od środy 24 maja 93r. aż do Św. Trójcy odbywały się tu ćwiczenia duchowne, na które przychodziło tyle ludzi z K. i okolicy, że nie tylko kościół ale nawet cmentarz pomieścić ich nie mógł. Kilku Księża z okolicy przybyło do pomocy. Misjonarz wygłaszał kilka kazań.

W czerwcu 93r. wystawił robotnik Bester, przy tutejszym kościele, własnym kosztem piękny kamienny krzyż.

10 października 1893 r. został ustan. kapelan, Gwidon
Heinig † urodz. 14. 8. 1865 r. w Żyrowej, wyświęco-
ny na kapłana 23. 6. 1891 r.

1893 r. grudzień. Za rozporządzeniem J. Em. ks.
kardynała bisk. J. Kopy'a, została odłączona
od parafji kochłowskiej większa część gminy
Nowejwsi i przyłączona do parafji wierskiej.
Granica sięga pod Łąki i wodę, od Kochłowie
ku Białkowicom. Katońskim, a rektorem gos-
podarstwem, którzy niechętnie ustąpili, pozwolił
J. Em. Kardynał, iż mogą zmarłych grzebać
w Kochłowie. Dalej odłączono od tej parafji
te domy, które wybudowano przy Kap. „Otylii”
i dołączono do parafji „Łgoda”. Rozporząd-
zenia te stały się obowiązujące od I nied. Adwentu.

1894 r. Proboszcz L. Funkel, (z. 93 r.)

Kapelan: Gwidon Heinig † (mł. 10. 10. 93 r.)

Parafia liczyła 8288 kat. 79 prot. 76 ż. - M. polsku)

Waniczku: 3132 kat. 8 prot. 46 ż. - Niedzwie-

dziniec, obwód dworski 986 kat. 11 pr. - Byko-

wina 995 kat. 6 prot. 20 ż. - Kolonia Falwy z

kopalnią „Nienicy” ochowiz 357 kat. 19 prot.

Filia: Halemba (Krol. Romanica now.) 1008 kat. 35 pr.

5 żydów - Kłodnica 382 kat. - Nowawies 755 kat.

Radoszowy 673 kat. 5 żydów.

Szkóły: W m. 12 kl. 865 k. dz. Bykowina 2 kl. 160 k. 2
Halemba 3 kl. 237 kat. 5 prot. dz. — Oporów
tych zwiedza 287 kat. dz. szk. w sąsiednich paraf.
1896 r. Parafia św. Trójcy lic. 8938 kat. 75 p. 60 z.
Kochłowice 3378 kat. 13 pr. 36 z. — Niedźwiedzi-
niec, obw. d. 821 " 5 " — Bykowina 1099
kat. 3 pr. 19 z. — Kol. Falwy & kop. Niemcy 598 k.
22 pr. — Filja: Halemba (Pr. R. św. 1149 k. 24 p. 5 z.
Kłodnica 394 kat. — Nowawies 818 k. 2 pr. —
Radoszowy 711 " 6 prot. — Szkóły:

Kochłowice 12 kl. 1026 kat. 1 pr.
Bykowina 2 " 174 " — "
Halemba 3 " 220 " 7 " Oporów tych
zwiedza 318 k. dz. szkoły w parafiach sąsiedn.

Proboszcz: L. Tunkel, Kapłan: Gw. Heirig. 93 r.
15. 8. 1900 r. W Kochł. odbyło się poświęcenie i po-
łożenie kam. węgielnego pod nowy kościół św.
Trójcy. Stary był wybudowany 1806 r.

19. 8. 1900 r. został ustan. kapłanem ks. Paweł
Lex f., urodz. 15. 7. 69 r. w Lutkowicach, wysw. 23.

1901 r. prob. Lud. Tunkel (z. 93 r.) 6. 1900 r.
Parafia liczyła 10691 k. 88 pr. 62 z. Mowa polska.
W miejscu: 4131 kat. 6 pr. 39 z. — Niedźwiedziniec
obw. dw. 1270 kat. 21 " — Bykowina 1210 k. 9 p. 20 z.
Kolonia Falwy & kop. Niemcy" cech. 650 kat. 25 prot.

Filja Halemba 1286 kat. 23 prot. 3 in.

Kłodnica 393 " — — —

Nowawiesi 970 " 4 pr.

Radoszowy 782 " —

Głoty:

W miejscu 12 kl. 963 kat. 1 pr. 3 in. dx.

Bykowina 2 " 181 " — — "

Halemba 4 " 289 " 5 " — "

Kol. Turza } —

(obw. dworski) } 6 " 418 " 7 " 3 in. "

Niedzwiedziniec } —

Oprocz tych swiadcza 399 " dz. suk. w szp. parafial.

1902 r. wykonano nowy kościół i poświęcono go,
1.10.1903 r. objął posadę Kapłana tu w k. nowo-
wyświęcony ksiądz Karol Płytki urodz. 23.1.76 r.
wysw. 20.6.1903 r. — Proboszcz L. Tunkel (z. 93 r.)
1904-1906 r. (jak 1903 r.)

25.9.1907 r. kapłan ks. Franciszek Styra urodz.
28.11.1882, wysw. 22.6.07 r.

1.8.1908 r. został ustan. II kapłan, ks. Jan Grzonka
urodz. 9.7.1881 r. w Lesnicy, wysw. 22.6.07 r.

Pierwszą posadę Kapłana strzymał w Solcu,
od 29.7.1907 r. — Prob. L. Tunkel (z. 93 r.)

1909 r. Zarząd Kościelny w k. uchwalił na-
prowadzić światło elektryczne w obu kościo-

kach, jako też w probostwie i w Domie Yf.

Prob. L. Tunkel - z. 93r. I II Kap. jak 1907r. D8.)
6. 7. 1910 r. został ustan. II kapelanem ks. Robert
Grelisch & urodz. 22. 10. 84 r. w Wierzbku, wyswięco-
ny na kapłana 17. 6. 1909 r.

29. 9. 1910 r. został ustanowiony I kapelanem ks.
Jan Knappe & urodz. 3. 6. 77 r. w Lalesie, wysw.
20. 6. 1903 r. — Od 18 list. 03 r. był kapłanem w G.
Hajdukach. — Od 25 wrz. 07 r. w Mielnicy. — Od 22 gr.
1908 r. kapłanem przy Kościele Wn. Sw. w Gliwicach
Następnie przybył do Rochłowic.

Prob. act. circ. Ludwika Tunkel (zob. 93r.)

II kapłan Robert Grelisch & (zob. 6. 7. 1910r.)

1910 r. wybudowano kościołem 65000 marek sierociniec
w Rochłowicach, na który darowali: hr. Lazarz
Henkel Donnersmarck i ks. prob. Tunkel po 30000
marek karidy.

27. 7. 1911 r. objął posadę II kapłana, ks. Robert
Wallach & ur. 17. 1. 1885 r. w Ligocie Książęcej, ordy-
nowany 22. 6. 1911 r. — Prob. L. Tunkel (z. 93r.)

I kapłan Robert Grelisch (zob. 6. 7. 1910 r.)

W r. 1911. liczyła parafia 13533 kat. 160 pr. 55 ki.
Kaplice: w Zakładzie św. Józefa i w Zakładzie
ks. Laxy'ego.

W mieście: 7204 kat. 31 pr. 26 ryd.

Niedzwiedziniec z obwodem dobr 1747 kat.
51 prot. Gayd. - Kolonia Falwy z cechownią,
Kopalnia "Niemcy" 435 kat. 13 pr. - Bykowina
2286 kat. 52 pr. 23 kyd. - Kłodnica 510 kat
Nowawies 1347 kat. 13 prot.

Gł. koty: W m.: 25 kl. 1555 k. 4 pr. 2 z. dzieci

Bykowina: 7 " 480 " - - "

Kłodnica 2 " 110 " - - "

Nowawies (Wirek) 8 " 430 " - - "

Kol. Turko (obw. dobr)

Niedzwiedziniec } 8 " 565 " - Proch tych poda

nych wyżej dx. zwiędła 102 k. dx. szk. w Świętokłow.

1912 r. Księgiar L. Tunkel (z. 93 r.) I kap. R. Gre-
lich zob. 1910 r. - II kap. R. Wallach z. 1911 r.

1913 r. i 1914 r. Prob. L. Tunkel (z. 93 r.) I kap. R. Grelich 15
II Kapelan Karol Gach, ur. 3.11.77 r. w Komornie pow.
kozielski, wysw. 20.6.1910 r.

1915 r. parafia liczyła 14638 kat. - Proboszcz ks. L.
Tunkel z. w. - Kapelan I ks. R. Gach (zob. 1914 r.) stry-
mat precentę do Pisarzowic. - II Kap. Em. Malejka,
ur. 9.12.91 r., wysw. 13.6.15 r. ustan. 2.7.1915 r.

1916 r. Parafia liczyła 14688 kat. - Prob. L. T. z. 93.
I Kapelan Fr. Florek z. do pomocy (z. archybiskupstwa
Sobogrod), ur. 29.1.77 r., wysw. 28.3.1910 r.)
II kapelan Emanuel Malejka (zob. 15 r.)

1917r. Proboszcz Ludwik Tunkel w Kochłowicach
został przez ks. bisk. Adolfa Bertrama kamiano-
wany dziekanem na dekanat Królewsko-hu-
sieski, co - biskupi komisarz i radca duchowny
Fr. Tylla w Król. Głowie prosił bisk. o zwolnienie
ze swego urzędu.

Parafia w pod. w. r. liczyła 14638 kat.

4.9.1917r. I Pierwszy Kap. ks. Paweł Pucher †
urodz. 15.5.83r. wysw. 23.6.1906r.

27.10.1917r. II Kap. ks. Paweł Graca † urodz. 5-go
grudnia 1886r. wysw. 21.6.1913r.

21.6.1918r. objął miejsce II kapelana ks. Jerzy
Bonckiewicz, urodz. 29.12.1888r. wysw. 13.6.1915r.

Prob. L. Tunkel (zob. 1893r.)

I Kapelan ks. Paweł Graca † (zob. 27.10.1917r.)

Parafia liczyła 14741 kat.

1919r. bez zmiany (1918r.)

1920r.

1921r. parafia liczyła 16088 kat.

10.1.21r. ks. prob. emeryt. L. Tunkel, objął
miejsce proboszcza w

39

Kochłowice w Katowickiem. Z parafji. Dnia
24/23m. opuścił naszą parafję dotychczasowy dusz-
pasterz ks. Ludwik Tunkel i objął probostwo w Kór-
nicy (w Prudnickiem). Ksiądz Tunkel sprawował
duszpasterstwo w Kochłowicach od roku 1893. Na
jego miejsce przybędzie dotychczasowy proboszcz w
Kórnicy, ks. dziekan Paweł Pittach, który liczy obecnie
63 lata życia, święcenia otrzymał w roku 1886. 22r.

Kochłowice w Katowickiem. W ubiegłą niedzielę obchodziliśmy rzadką uroczystość poświęcenia naszych nowych dzwonów kościelnych. Na ławach w zielen przybranych stały dzwony po kolei według wielkości; wierni szczerze zapelnili świątynię Pańską. Aktu poświęcenia dokonał wiel. ks. dziekan i proboszcz Tunkel w asystencji obu ks. ks. kapłanów. Po odśpiewaniu psalmów i śpiewów liturgicznych oraz odmówieniu przez kapłanów modlitw wygłoszone zostały kazania w języku polskim i niemieckim, dostosowane do uroczystości. Nowych dzwonów jest 5; noszą one stosowne napisy w języku łacińskim. Największy waży 1848 kg., poświęcony został Najśl. Sercu Jezusowemu, nosi napis: „Najśw. Serce Jezusa, króluj po wszystkie wieki“ ku trwałej pamięci: Hr. Łazarza Henkla Donnersmarka 1902—1920. — Drugi ku czci Najśw. Marji Panny waży 996 kg., ma napis: „Pod Twoją obronę uciekamy się o Najśw. Marjo, Królowo Różańca św.“ — na pamiątkę: Hr. Marji Henkel-Donnersmark 1902—1920. — Trzeci ku czci św. Józefa, waży 675 kg., ma napis: „Sw. Józefie, broń nas i prowadź nas do Serca Jezusa i Marji“ — na pamiątkę: Hr. Hugona Henkla-Donnersmarka 1902—1920. — Czwarty ku czci św. Anny, waży 378 kg., nosi napis: „Sw. Anno, uproś nam szczęśliwą śmierć“, na pamiątkę: Hr. Wandy Henkel-Donnersmark 1902—1920. — Piąty ku czci św. Ludwika, waży 158 kg., nosi napis: „Święty Ludwiku, módl się za nami“, na pamiątkę 25-let. jubileuszu kapłańskiego, ks. dziekana i proboszcza Ludwika Tunkla 1919. — Głosy dzwonów są dostrojone do skali tonów d e fis a cis tak, iż przy dzwonieniu zlewają się głosy w harmonijną, dzwieczną całość. Dzwony wyszły z leżarni braci Ullrich w Apoldzie.

II Kapelan ks. Jan Brog, ur. 20.11.94r. w Boguszycach
p. Opolem, wysław. 1921r.

1924r. 12.6. został ustan. proboszczem ks. Franc.
Gzelo, urodz. 6.10.1887r. w Radzionkowie, wysław.

WO

21.6.1913r. od 27 wrz. 1913r.
był kapłanem w Orzegowie
1926r. został ustan. wikar-
ym ks. Franciszek Kubo-
szek, urodz. 17.11.1901r. w

26.1.1922r. objął
parafję w miejscce
L.T.; ks. Paweł Pittach
31.5.1860r. w Strzalecz-
kach, wysław. 26.6.26r.
I kapelan Paweł Gracaf
II „ Jerzy Baczko-
wicz (zob. 1918r.)
Parafja liczyła 16 tys.
88 kat.

1923r. Proboszcz j. 22r.
emeryt. ks. biskupi ko-
misarz i dzickarz.
I Kap. Jan Osiewacki,
urodz. 18.6.91r. wysław.
13.6.1915r.

Mały Wisły, poświęcony w r. 1926.

1926r. Parafia św. Trójcy liczyła 14468 kat.

Kaplice: 1. w Sierocinie kościół św. Antoniego, nabożeństwo 2 razy w miesiącu. - 2. kościół św. Józefa w Kłodnicy, naboż. 1 raz w roku.

Miejscowości: 1. Kolonia Hugona i Fabry, 652 dusz. - 2. Kłodnica 602 dusz, szkoła lud. 2 kl. 78 uczni. - 3. Kockowice 12580 dusz. - szk. lud. męska, żeńska i 2 mieszane, 34 klas, 1602 ucz. Nowa Wieś 1634 dusz, szk. l. 13 kl. 602 uczni.

Proboszcz: ks. Franciszek Gulec (zob. 1924r.)

1928r. Księgia: prob. zob. 1924r. - Kap. Tom Kuźborski)

Komorant, Leszek Pryliński, urodz. 12.12.1884r. wysiw, 14.4.1908r.

1929r. Parafia liczyła 15380 kat. 12 prot.

Kościół II-gi. Zwiastowania N. M. P., wybudowany 1806r. masywny, szarytłowy. Patron, jak kościół parafialny. - Kaplice: 1. w Sierocinie, św. Antoniego, naboż. 2 x w miesiącu. - 2. w Zakładzie św. Józefa w Kłodnicy.

Zakłady:

1. św. Józefa, Dom starców, roboty ręczne, ochronka (7 Ps. Borom.) 2. Sierocinie, ochronka (7 Ps. B.)

Miejscowości: Kol. Hugona 436 kat. - 2. Kłodnica 600 kat, szk. lud. 2 kl. 90 dz. - 3. Kock. 12348 kat.

suk. lud. miejska, wiejska i 2 mieszane 34 kł. 1852^{dr.}

- Szkoła dokształcająca ogólna, górnicza i wiejska.

4. Nowa Wieś, 1897 kat. - suk. lud. 109 dr. - 3 szkoły
dokształcające. - 5. Kolonia Krzakaty 99 kat.

Proboszcz: Ks. Franciszek Gula (z. 24 r.)

Wikary: 1. Ks. Józef Thiele, urodz. 21.3.1902 r. w
Katowicach III, wysw. 20.6.1926 r. ustan. 25.7.1929 r.

2 wikary - vacant.

1930 r. Parafia liczyła 15547 kat. 12 prot.

Prob.: Fr. Gula (z. 1924 r.)

1. Wikary: Ks. Józef Thiele (zob. tu wyżej.)

2. Ks. Teofil Gackarowski, urodz. 1.4.1902 r. w Kato-
wicach II, wysw. 22.6.1930 r. ustan. 12.7.1930 r.

23.10.34. W Kości, odbył się pogrzeb zmarłego
w piątek 19.10. w szpitalu miejskim w Katowicach
po długich i ciężkich cierpieniach, św. pamięci
Ks. Jan Nowok, sędzia prosiłodalnego sądu bis-
kupiego i notariusz Kurji Diecezjalnej w 39 roku
życia, a 12 roku kapłanstwa. Św. pami. Ks. J. Nowok
urodził się 23 gr. 95 r. w Kościowicach, wysw. na
Kapłana 22.4.1922 r.

1936 r.

1937 r.

W Kościowicach są dwa kościoły: sta-
ry i nowy. Stary wybudowano w r. 1806,
nowy w roku 1902. W bieżącym więc ro-
ku przypada 130-lecie starego kościoła.

Z RUCHU LUDNOŚCI W KOŚCÍOWICACH

(K) W roku 1937 w urzędzie stanu cywilne-
go w Kościowicach zarejestrowano 365 (376) po-
rodów, 97 (94) ślubów i 138 (142) zgonów Cy-
fry podane w nawiasach dotyczą roku 1936.

Manifestacyjny pogrzeb śp. Jana Wałacha

38.

Kochłowice, 6 marca.

Pogrzeb ś. p. Jana Wałacha, który — jak wiadomo — zginął przed kilku dniami od kuli bandyckiej w czasie napadu na transport pocztowy w Ligocie, przemienił się w olbrzymią manifestację żałobną, jakiej dawno Kochłowice nie widziały. W żałobnej uroczystości wzięły udział mnogie rzesze społeczeństwa, obliczane na przeszło 6 tysięcy uczestników. Z samej Ligoty przybyło ponad 600 osób na pogrzeb. Pana Wojewodę Śląskiego Dra Grażyńskiego, który przysłał piękny wieniec, reprezentował naczelnik Ryczkowski. Ponadto w kondukcje pogrzebowym, prowadzonym przez ks. Szulca, kroczyli Komendant Główny Policji Wojew. Śląskiego Insp. Żółtaszek, Wicedyrektor Policji Kutzner, Korpus oficerski Policji oraz wolni od służby funkcjonariusze policji. Żałobny pochód otwierała kompania honorowa policji, zaś kondukt zamykał oddział policji konnej. Przygrywała orkiestra policyjna.

W uroczystościach pogrzebowych niezwykle liczny udział wzięły delegacje organizacyj społecznych ze sztandarami i wieńcami, których było ponad 20. Nad otwartą mogiłą ś. p. przodownika Jana Wałacha

przemówił ks. Szulc oraz komendant główny insp. Żółtaszek.

Niezwykle tłumny udział społeczeństwa w pogrzebie ofiary obowiązku był dowodem sympatii, jaką ś. p. Zmarły cieszył się wśród mieszkańców Ligoty i okolicy.

Obywatele Ligoty — wdowie po śp. przod. Wałachu

W ub. piątek w Ligocie pod Katowicami odbyło się zebranie miejscowych obywateli, zwołane przez właściciela drogerii E. Cichockiego — w celu uczczenia pamięci długoletniego przodownika miejscowego posterunku policji ś. p. Wałacha, który położył znaczne zasługi dla bezpieczeństwa Ligoty.

Zebrani uchwalili wysłać na pogrzeb ofiary bandytów delegację obywateli, którzy złożą na trumnie wieniec. Nadto uchwalono doraźną zbiórkę pieniężną na rzecz wdowy po śp. Wałachu. Miejskowa fabryka farb zapoczątkowała zbiórkę tę kilkudziesięcioktówką wkładką.

Pogrzeb odbędzie się dziś, w niedzielę o godz. 13 w Kochłowicach z domu żałoby. Udział wezmą reprezentanci wszystkich związków niepodległościowców, stowarzyszenia społeczne, policja przedstawiciele władz.

1935. Z parafji kochłowskiej

Przed 35 laty — dnia 15 sierpnia 1900 r. — odbyła się w **Kochłowicach** uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę nowego kościoła. Z dokumentu, zamawianego do kamienia węgielnego, dowiadujemy się, że koszt budowy tego kościoła obliczono na 268.200 marek, na które dał, patronowie hrabiowie Henklowie Hugo, Łazarz i Artur 80 tys. marek, fundusz wolnych kuksów 50 tys. marek, parafianie i proboszcz 40 tys. marek. Resztę kosztów pokryto dobrowolnymi składkami i pożyczką. Parafia kochłowska liczyła wówczas 10.500 wiernych. W piątek 17 października 1902 r. został nowy kościół konsekrowany przez J. E. ks. kardynała Koppa z Wrocławia. Podając szczegóły o budowie nowego kościoła, dodamy nieco wiadomości z historii kochłowskiej parafii.

Kochłowice i sąsiednie osady należały w XVI wieku do parafii bytomskiej Najświętszej Panny Marii, tej wiekiem i pięknnością czcigodnej świątyni, która z biegiem czasu matką tylu parafii i kościołów górnośląskich się stała.

W roku 1515 wzniesiono w Kochłowicach drewniany kościół mniej więcej w tym miejscu, gdzie dzisiaj probostwo się znajduje. Nie był to kościół parafialny, bo zrazu i księdza przy nim nie było. Podanie głosi, że pustelnik, mieszkający w drewnianej kapliczce leśnej, leżącej przy drodze do Halembi, przychodził do owego kościółka i modlił się z ludem odmawiał.

Dopiero 150 lat później, w roku 1660 powstała parafia w Kochłowicach, a kościół poświęcony został przez biskupa krakowskiego, ks. Oborskiego, dnia 3 maja 1670 r. Wiedzieć trzeba, że tutejsza okolica aż do roku 1821 część diecezji krakowskiej stanowiła.

Akta kościelne sięgają aż do roku 1660. Według nich sprawowali w Kochłowicach urząd proboszcza następujący księża: 1) Stanisław Turski z Turzą 1660—1690; 2) Walenty Wołny 1690—1709; 3) Jan Wróblewski 1709—1726; 4) Marcin Pachmarowicz 1726 — 1764; 5) Tomasz Mokrzycki 1765 — 1766; 6) Jan Prykacz 1766—1773; 7) Wojciech Frankowicz 1773—1775; 8) Andrzej

Merr 1775—1777; 9) Jerzy Przybyła 1777—1823; 10) Maciej Warchałowski 1823 — 1824. 11) Józef Zimmermann 1824—1830; 12) Franciszek Galda 1830 — 1877; 13) Jan Piechaczek jako administrator 1877 — 1885; 14) Józef Matysiok 1885 — 1892; 15) Ludwik Funkel 1893 — 1922; 16) ks. Paweł Pitach 1922 — 1924; 17) ks. Franciszek Szuch od roku 1924, którego niech Pan Bóg w długie lata przy życiu zachować raczy!

Do końca XVIII wieku wystarczył jeszcze wzniesiony w roku 1515 kościół na potrzeby parafian. Lecz gdy ludność kałowska pomnożyła a stara świątynia stała się za mała, zaczęto w roku 1803, staraniem ks. kanonika Przybyły, budować nowy kościół z kamienia i ukończono go w ciągu 3 lat. W październiku 1806 r. poświęcony został nowy ten dom Boży pod wezwaniem Najświętszej Trójcy. Kościół ten, zbudowany z kamienia, miał wieżę drewnianą, którą około r. 1900 rozebrać było trzeba, ponieważ groziła zawaleniem. Zniesiono ją aż do murów. Kościół ten stoi do dziś.

Jednakże ludność parafii kochłowskiej wzrastała szybko; huty i kopalnie powstające w sąsiedztwie sprowadzały wielu robotników do parafii; niebawem kościół parafialny okazał się za szczupłym. W roku 1870 zbudowano przeto nowy kościół na **Wirku** i utworzono także odrębną parafię.

Dalsze wzrastanie liczby parafian sprawiło, że w kilka lat później rozpoczęto budowę kościoła filialnego w **Halembie** a to za staraniem ks. proboszcza Matysioka. Dnia 29 września 1890 r. został on poświęcony ku czci Najświętszej Matki Boskiej Różańcowej.

Tymczasem znowu parafia wzrosła, a stary kościół okazał się za mały. Ks. proboszcz Funkel postanowił przeto wybudować w **Kochłowicach** nowy kościół i w ciągu trzech lat zamier swój wykonał. Oto od roku 1902 wznosi się w Kochłowicach majestatyczna świątynia Pańska, cała z polskiego. Staraniem gorliwego proboszcza powstały nadto dwa dobroczynne zakłady, mianowicie 1905 r. zakład dla starców pod wezwaniem św. Józefa oraz 1910 r. sierociniec.

148. Komorniki, pow. per.

22.9.1863r. ks. adm. Jerzy Jachnik, został
namianowany aktuariuszem na archiprezbi-
terjal Strzelecki (Telein Strchlitz) urodzony
18 marca 1821r. w Gliwicach, wysw. 6.4.1844r.

1870r. liczyta parafia Nawiedzenia N.M.P.
1944 kat. 2 prot. 5 ryśców. - Administratorem
proboszczem był ks. Jerzy Jachnik + dziekanem
od 6 lipca 1863r. na dekanat strzelecki. M.p.
Do parafji Komornickiej należały: Łowkowice,
Łciborowice, Borek, Jarcowice & Wesola i Nowy-
młyn. W Komornikach szkoła 2 klasowa 250
uczn. - W Łciborowicach 1 kl. 165 uczni.

Proboszcz - vacat. Ad

1875r. Proboszczem został ks. Jerzy Jachnik,
oraż aktuariuszem obwodowym.

1886r. Parafia liczyta 2126 kat. 16 prot.
Wm. i 664 kat. - Szkoła 2 kl. - Łowkowice gra-
niąca się z miastem parafji 719 kat. - Łciboro-
wice 348 kat. 14 pr. - Szkoła 2 kl. - Kolonja
Borek 177 kat. 1 pr. - Jarcowice 131 kat. - Ko-
lonja Wesola 87 kat. 1 prot. - Prob. J. Jachnik. n.w.

4.10.1887r. objął parafję, ks. Edward Karuba
urodz. 13.11.1848r. w Ostrogu, wysw. 28.6.1872r.

1888r. Kościół w Komornikach rozebrano i

i napisem majątku proboskora Ks. Jachnika
 zbudowano nowy. Stary kościółek pochodził z
 wieku 16-go. - W r. 1642 był odnowiony. Po
 śmierci prob. Jachnika, który był napisał oaty
 swój majątek kościółowi tutejszemu. Po wypła-
 ceniu 3 1/2 tys. marek na 2 katedry dobroczynne
 według życzenia niebańcyk, pozostało jeszcze Ko-
 ściółowi około 50 tys.

1890 r. Parafia liczyła 2230 kat. 19 pr. - M. polska
 Komorniki 660 kat. | Lowkowiec 741 kat.
 Sciborowice 41 1/2 " 18 pr. | Kol. Borek 160 "
 Jarzewice 135 " | Kol. Wesota 92 " 1 pr.
 Szkoły: Komorniki 3 klasy 257 kat. dx.
 Sciborowice 2 " " 162 " "

1894 r. Parafia liczyła 2192 kat. 18 pr. Mowa polska
 W miejscach: 650 k. - | Borek 167 kat. -
 Jarzewice 147 " - | Lowkowiec 743 " -
 Sciborowice 404 " 18 pr. | Wesota 81 " -
 Szkoły: Komorniki 3 kl. 251 kat. dx.
 Sciborowice 2 " 155 " "

Proboszcz Ks. Edward Zaruba (zob. 1887 r.)

1901. parafia liczyła 2193 kat. 6 prot. - Mowa polska.
 Komorniki 611 kat. - | Borek 154 k. 6 pr.
 Jarzewice 85 " - | Lowkowiec 779 " -
 Sciborowice 456 " - | Wesota 108 " -

Grupy: Komorniki 4 kl. 3 nauk. 271 kat. dr.

Sciborowice 3 " 2 " 130 " 3 prot dr.

Proboszcz Ks. Edward Zaruba, odnawiany mo-
neta wojny francuskiej (1870-71r.)

21.10.1902r. objął parafję, Ks. prob. Ryszard Raszek
urodz. 28.8.74r. w Kottiskowicach, wysw. kl. 6.97r.

3.10.1908r. został ustanowiony nowy proboszcz, ksiądz
Józef Matulla + ur. 12.7.75r. w Twardawie, wysw.

23.6.1902r. - Zaś Ks. prob. Ryszard Raszek, został
przeniesiony 10.12.08r. jako taki do Tarnowskich Gór,
1909r. - 10. prob. J. Matulla (z. 08r.)

1911r. parafja liczyła 2376 kat. 3 prot. M. p.

Komorniki	668 k. -	Borek	179 k. -
-----------	----------	-------	----------

Jarczowice	135 " -	Łowkowice	779 " -
------------	---------	-----------	---------

Sciborowice	435 " 3 pr.	Wesoła	180 " -
-------------	-------------	--------	---------

Grupy: Kom. 5 kl. 305 k. dr. Sciborowice 3 kl. 175 k. dr.

1912-14r. Prob. Józef Matulla (zob 1908r.)

1915r. parafja liczyła 2123 kat. prob. J. Matulla.

1916-1920r. Prob. J. Matulla. i t.d.

18.11.1921r. postanowiono " " " jako administrator do
Mokrego. - W Komornikach zastępował go od
5 list. 21r. Ks. Ernest Blaszyk, ur. 15.9.78r. w Gliwi-
cach.

1922r. prob - vacat, adm. K. E. Blaszyk.

30.4.1923r. Ks. adm. E. Blaszyk, został tu proboszczem.

1923 r. Parafia liczyła 2097 kat.

1924 r. - 1929 r. Prob. ks. Ernest Blaskey - Parafia
liczyła " " 2305 kat. 1930 r. 2300 kat.

27 lut. 1931 r. ks. prob. Ernest Blaskey został prze-
niesiony jako taki do Bolko.

Od 5 maja 1931 r. został przystany nowy proboszcz
w osobie ks. Józefa Kaducki, urodz. 19. 7. 1888 roku
w Krzanowicach, wysw. 10. 6. 1917 r.

1933 r. parafia liczyła 2311 kat. - Proboszcz ks.
Józef Kaducki. (dob. 1931 r.)

26. 9. 1934 r. objął tutejszą parafię która 2298 kat.
ks. proboszcz Konrad Kozian, urodz. 5. 6. 1887 r.
wysw. na Kapłana 6 lipca 1913 r.

149. Komprachcice.

1302 r. w lipcu. Nazwa Komprachcice pochodzi od imienia Gumperliwilla. - W aktach z 1283 i 1391 roku zachodzi nazwa „Gumprechtstorf“

1665 r. Archidiacon Konstantyn Franciszek Twan-
stei z Polskiej Nowejwsi, poświęcił nowo zbudowa-
ny kościół w Komprachcicach, na cześć świętego
Marcina biskupa wyznawcy.

1702 r. został wystawiony nowy kościół święte-
go Marcina biskupa wyznawcy. - W następnym
roku 1703 otrzymał święcenia. Do roku 1810
należał do kolegiaty opolskiej. (zob. r. 1930.)

1833 r. 2 lut. w sobotę, objął parafję ks. proboszcz
Józef Gzybala f., urodz. 19 marca 1802 r. w Ramion-
ce, wyszedł na kapłana 4 marca 1827 r.

1855 r. było chrztów 62 ślub. 1 miesł. dz. - Ślubów
matr. 14; zmarło 48 osób.

1856 r. parafia liczyła 748 kat. 25 prot. - Rothaus,
Mater adjucenta: Polska Nowawies, Najs. M. Panny.
Nowy Kościół z drewna zbudowany i poświęcony
1665 r. - M. ady. Polska Nowawies liczyła 1856 roku
829 kat. 7 prot. 3 żyd. - Szkoła z 2 nauczycielami
233 kat. dz.

1856 r. było chrztów 55 ślubn. 3 miesł. dzieci. - Ślu-
bów matr. 18 kat. - zmarło 60 osób.

4.1.1869r. został ustan. proboszczem przy Kościele
św. Marcina, ks. Wincenty Hattwich \neq urodzony
20.1.1818, wysłw. na kapłana 27.7.1845r.

1870r. parafia liczyła 1846 kat, 20 prot. 3 ni.
M. adj. P. Nowawies 1016 kat. - Szkota 2 klasy,
250 uczni. Miejscowości: Komprachcice, Pol-
Nowawies i Kolonia Rothaus. - M. p.

1872r. zmarł ks. proboszcz Wincenty Hattwich
przeżył lat 54. Urodz. (zob. w. 4.1.69r.)

Po jego śmierci kawiadował parafią Ksiądz
Mikołaj Legiet \neq , urodz. 5 grud. 1829r. w Zakro-
wie, wysłw. na kapłana 1.7.1854r. - Ustan.
tu proboszczem, 20 maja 1873r.

1886r. Parafia św. Marcina bisk. męczeńnika
liczyła 2060 kat. 42 prot. Nowa polska.

W m.: 797 kat. 10 prot. - Szkota 2 kl. - Rothaus
165 kat. 11 prot. M. adj. P. Nowawies Nawiedzenia
N. M. Panny 1104 kat. 21 pr. - Szkota 2 klasy.

29.12.1888r. ks. proboszcz Mikołaj Legiet,
został zamianowany dziekanem na dekanat pro-
kowski.

1890r. Parafia liczyła 2796 kat. 77 pr. - M. p.
W m.: 896 kat. 21 prot. - Rothaus 129 kat. 19 pr.
Ochodza 612 " 14. " - M. adj. Polska N. 1169 k. 23 pr.
Szkoty: W m.: 2 kl. 161 kat 6 pr. dr. - P. Nowawies

2 kl. 225 kat. 4 prot. dx. - Ochodza 2 kl. 132 k. dx.

Proboszcz ks. Mikołaj Segiet, dziekan (n. wyż.)

1894 r. parafia liczyła 2796 kat. 79 pr. - M. p.

W miejsc: 896 kat. 23 prot. - Ochodza 612 k. 14 pr.

Rothhaus 129 " 19 " M. ad. P. Nowaw 1169. 23 "

Szkoly: w m: 2 kl. 161 k. dx. P.N. 2 kl. 225 M. dx.

Ochodza 2 " 132 " "

Proboszcz M. Segiet (zob. 73 r. 20.5)

1896 r. parafia liczyła 2939 kat. 83 prot. - W miejsc:

947 kat. 13 pr. - Ochodza 622 k. 16 " - Rothaus

147 " 29 " - M. ad. P.N. 1223 " 25 "

Szkoly: W m: 2 kl. 206 kat. 2 prot. dx.

P. Nowawies' 2 " 230 " 5 " "

Ochodza 1 " 129 " 2 " "

Proboszcz: ks. Mikołaj Segiet (z. 73 r. 20.5.)

1901 r. Parafia liczyła 2865 kat. 86 prot. M. polska.

W m: 964 kat. 8 pr. - Ochodza 598 kat. 12 pr.

Rothaus 116 " 38 " - M. ad. P.N. 1187 " 28 "

Szk. w m: 3 kl. 240 k. dx. - P. Nowawies' 3 kl. 233 k. 4 pr.

Ochodza 2 " 150 " " 5 pr.

Proboszcz: M. Segiet, dziekan (z. 73 r.)

1.7.1904 r. w piątek, obchodził dziekan, proboszcz

ks. Mikołaj Segiet, złoty jubileusz swego ka-
piństwa.

W niedz. 24.2.1907 r. umarł ks. Mikołaj Segiet

dnickan, proboszcz w Komprachcicach, urodz.
5 grudnia 1829 r. w Łabrowie, wysuw. 1. 7. 54 r.
Przeżył 77 lat.

Od 15.10.1907 r. zarządca parafja, ks. prob. Jan
Głowczewski f. act. circuli. Urodz. 23.10.68 r.
w Sztegers w Prusach Zachodnich, wysuw. 23.6.1896 r.

17 list. 1907 r. został kamianowany proboszczem.
1911 r. parafja liczyła 3351 kat. 115 pr. M. polska
W mieście 1211 kat. 27 pr. - Oihodra 637 k. 7 pr.
Rothhaus 1253 " 66 " - P. Nowawies 256 " 15 "

Szkół: w m.: 4 kl. 279 k. 7 pr. - Szk. 3 kl. 166 k. 12 pr.
Nowi Polska 4 " 259 " 13 " - - 51 kat. dzieci

z Rothaus awiedza. kat. szkół w Chmielowicach.

1915 r. parafja liczyła 3511 dusz. - Prob. z. 1907.

28.1.1922 r. Dotychczasowy prob. Jan Głowczewski
został przeniesiony jako taki do Dęba p. Katowice.

28.1.1922 r. równocześnie objął parafję w Kom-
prachcicach ks. prob. Oskar Laubert f. urodzony
25 lipca 1874 r. w Rudziewie pow. gliw. wysuw. co-
my 20 czerwca 1903 r. - Od 28. 7. 1910 r. był pro-
boszczem w Łiemienicicach przy kościele św. Jad-
wigi, aż do powołania do Komprachcic.

1923 r. prob. Oskar Laubert (zob. 22 r.) Komorant:
ks. Karol Cedzich, emerytowany proboszcz. Urodz.
26.3.71 r. w Solarni, wysuw. 21.6.97 r.

14.4.1925 r. został ustan. kapłanem ks. August
Mrugała, ur. 27.7.1886 w Miejskiej Dąbrowie,
przy Bytomiu, wysw. 18.6.1914 r. - Prob.(z. 22m.)
1926-27. parafia licz. 3500 dusz.

13. września 28 r.

Komprachcice pow. opolski. Bierzmowanie w powie-
cie opolskim. Wioska nasza przeżywała w tych dniach
radosne chwile. Starzy i młodzi, wielcy i mali spieszyli w świą-
tecznych szatach do kościoła. Najprzewielebniejszy Biskup
dr. Wojciech udzielał parafii naszej św. Sakramentu Bierzmo-
wania. Dostojny gość przyjechał w czwartek, 13 września, rano
o 7,30 z Wrocławia do Opola, gdzie powitany został przez duchow-
ieństwo. Pod przewodnictwem wystrojonych kolarzy jechał
samochodem przez Opole do naszej wioski. Przepiękne bramy
triumfalne, piękne girlandy i po obu stronach ulica we wsi przy-
strojona w drzewa świerkowe, dodawało naszej wsi niezwykłego
uroku. Przy wejściu do drewnianego kościółka powitał dostoi-
nego gościa w imieniu zarządu gminnego nauczyciel Stysch.
Następnie proboszcz Schubert z Komprachcic przemówił w serdecz-
nych słowach w imieniu gminy kościelnej komprachcickiej
i chroszczyńskiej. Niezliczona ilość wiernych z naszej parafii,
do których dołączyli się także wierni z sąsiednich parafii, po-
dążyła do kościółka, który nie był w stanie pomieścić tak wielkie
rzesze. Nastąpiło wzruszające kazanie, wygłoszone przez Prze-
wielebnego Biskupa Wojciecha wpraw po polsku, następnie po
niemiecku. Po cichej Mszy św., celebrowanej przez dostojnego
gościa, nastąpiło udzielenie św. Sakramenta Bierzmowania. Po
południu odjechał Ks.-Biskup do Pruszkowa, aby tamtejszej parafii
udzielić również Sakramentu Bierzmowania. Przeżyte chwile
w tej rzadkiej dla nas uroczystości nie wyjdą nam tak szybko
z pamięci.

Komprachcice. Odpust starożytnego ko-
ściółka. Kościółek nasz pod wezwaniem św. Marcina
święcił w niedziele, 9 listopada 226, uroczystość odu-
pstwa. Konsekracja tutejszego kościółka odbyła się
w roku 1703. Pomimo tego wieku nasz piękny drewn-
iany kościółek znajduje się w dobrym stanie i dumnie
wznosi się jego wieżyca w pośród 200-letnich lip. Przy-
bytek ten Boży jest godnym widzenia i niejednych cieka-
wych przyciąga swą malaturą. Wielki ołtarz tonie
zawsze w powodzi kwiatów. Niestety będzie musiał
kościółek zastąpiony być przez nowy, ponieważ miejsca
jest za mało dla wszystkich parafian. 30.

Luty 1935 r.

— Nowy duszpasterz. Na proboszcza
w Komprachcicach został powołany ks.
Niedźbala, starszy wikary przy kościele
śś. Piotra i Pawła w Opolu. Nowy pro-
boszcz jest rodem z Raciborza.

1929-31 r. prob.

Oskar Schubert.

16.12.1932 r. został

ustan. kapłanem

ks. Leon Golisz,

ur. 10.1.94 r, wys.

15 lut. 1925 r.

20.6.1933 r. obchode.

Ks. Oskar Schubert

prob. 30-tni jubile-

usz swego kapłanis-

twa. Ur. 25.7.74 r.

w Radziszowie (20.4.03.)

19.11.34 r. zm. ks. prob.

Oskar Schubert, w 60 roku

zycia.

150. Kościeliska.

1576r. W Kościeliskach rozpoczęto budowę Kościoła z drewna.

1778 r. W Kościeliskach postawiono na cmentarzu przy Kościele kamienny krzyż, ozdobiony 4-ma filarami, na których znajdują się figury: Najsw. Marii Panny z dziećmi, Chrystus, św. Józef z Dzieciątkiem, św. Pawła i świętej Jadwigi, Królowej Polski.

1855 r. było chrztów 110 ślubn. 11 niemł. dzieci, ślubów małż. 13 kat. - zmarło 102 osób.

1856 r. Parafia Kościeliska z drewnianym Kościołem poświęconym czci Narodzenia Najsw. Marii Panny liczyła w t. r. 1560 kat. Protestantów, których nigdzie nie brakuje było 99, żydów 10. - Filja: Łarxyska św. Walentego, przynajmniej jest jeden z najstarszych Kościołów na Śląsku z drewna. - Szkoła 2n. 155 dzieci. Jastrzygowie szkoła z 1 naucz. 90 dn.

Skronsko 1 naucz. 73 dn. - Wytolia, Łarxyska, Biskupice M. adj. św. Jadwigi, Kościół drewniany 1021 kat. 72 prot. 17 żyd. - Szkoła 1 naucz. 190 dzieci. Filja Borowów, św. Marii Magdaleny, Kościół z drewna. - 1856r. było chrztów 81 ślub. 2 n. dz. Ślubów małż. 22, - zmarło 132 osób.

Administratorem parafji był ks. Ernest
Schmude†, urodz. 18 marca 1821 r. w Bytomiu,
wysw. 23. 3. 1844 roku. — Kapłan ks. Jan
Hadrosz†, urodz. 30. 8. 1830 r. w Strzelbinie,
wysw. 28. 6. 1856 r.

1870 r. liczyła parafja Narodzenia N. M. P.
2775 kat. 159 prot. 23 ryd. Mowa polska.
Filja: Łarzysta z Kościelkiem sw. Walentego
z 96 wiernymi kat. — Biskupice 550 kat. — Filja
Borosów sw. Marii Magdaleny 385 kat.

Szkół: w mieście 2 kl. 182 uczni. — Gastrzygowi-
ce 2 kl. 86 dz. — Skrońska 2 kl. 57 dz. — Biskupice
2 klasy 195 dz. Oprócz już mianowanych miejsco-
wości, należał też: Wytoka, Łarzysta, Borosów
Biskupska Kolonia.

W r. 1870 zawiadował administrator proboszcz
ks. Leopold Wojtala† ur. 10. 11. 37 r. w Niewkach,
wysw. na kapitana 1 lipca 1865 r.

21. 3. 1871 r. został administrator ks. Leopold
Wojtala†, zamianowany proboszczem parafji
Narodzenia Najsw. Marii Panny. (zob. L. W. 79 r.)

1875 r. Proboszcz: ks. Leopold Wojtala (z. w.)
Kapłan ks. Franciszek Kandriona†, ur. 18. 11. 39 r.
w Bierkowicach, wysw. 30. 6. 1868 r.

1883 r. prob. L. Wojtala (z. 1871 r. jedno miejsce

fundowane dla Kapelana - vacant. M.p.

1886r. parafia liczyła 2873 kat. 184 pr. 20 zyd.
W miejscu: 340 kat. 7 pr. 8 z. - Szk. 2 kl.

F. Zarzyńska 99 " - " 7 " Duków 30 kat.

Skronisko 309 " 24 " - Szk. 1 kl.

Zastrzygowie 442 " 20 " - " 1 "

M. ad. Biskupice, św. Jadwigi i św. Mikołaja, 565
kat. 98 prot. 5 zyd. - Szkoła 2 kl. - Biskupska

Kolonia 106 kat. 2 prot. - Filja Borosków św.
Marii Magdaleny 379 kat. 32 prot. (prob. z. 71 r.)

1890r. parafia liczyła 2914 kat. 192 prot. 8 z.
W miejscu: 437 kat. 25 pr. 8 z.

Filja: Zarzyńska św. Walentego 100 kat.

Skronisko z Duczowem 297 kat. 29 prot.

Zastrzygowie 424 kat. 4 prot. - Wytoka 103 k. 1 pr.

Biskupice: M. ad. (z. w.) 684 kat. 104 prot.

Biskupska kolonia 95 kat. - Filja Borosków (św.
Marii Magdaleny) 377 " 15 pr. -

Szkoty: W m. i 3 kl. 194 k. 3 pr. 1 z. d.

Skronisko 1 " 84 " 3 " - "

Zastrzygowie 1 " 97 " 5 " - "

Biskupice 3 " 143 " - - "

Borosków 1 " 80 " - - "

Proboszcz: Leopold Wójcila (zob. 1871 r.)

1 miejsce Kapelana - vacant.

1. 7. 1890 r. obchodził proboszcz ks. Leopold Wojtala
srebrny jubileusz swego kapłanstwa.

6. 6. 1892 r. ks. biskup sufragan Herman Gleich
św. Sakramentu Bierzmowania 1601 osobom
z parafij: Kościeliska, Sternalice i Bodzanowice.

Kościół w Kościeliskach należy do katedry w Oles-
nie, tak samo Kaplica w Łarzystkach św. Walentego
1894 r. parafia liczyła 3028 kat. 173 prot. 6 ryd.

W mieście 950 kat 20 pr. 6 r. — Jastrzygowie 424
kat. 4 pr. — Filja: Łarzystka (św. Walentego 100 kat.
Skronisko z Duczowem 297 kat. 29 prot. — Wytok
103 kat. 1 prot. — Mady. Biskupice 684 kat. 104 pr.
Filja Borosów, św. Marii Magd. 377 kat. 15 prot.

Biskupska kolonia z Biskupskiem drogarni 95 kat.
Luboty: w m. 3 kl. 194 koda. — Biskupice 3 kl. 143 k. dr.
Borosów 1 " 80 " " — Jastrzygów. 1 " 97 " "
Skronisko 1 " 84 " "

Proboszcz ks. L. Wojtala (z 1871 r.) — Kapelan — vacat.

1895 r. utworzona w Biskupicach (Bischdorf)
przy Kościele św. Jadwigi samodzielna parafia.
Temsamem została wyłączone z par. Kościeliskiej.

1896 r. Parafia liczyła 1783 kat. 63 prot. 5 ryd.
Kościeliska 878 kat. 16 pr. 5 r. — Jastrzygowie 447
kat. 23 pr. — Filja: Łarzystka św. Walentego 100 k.
Skronisko z Duczowem 270 kat. 18 pr. — Wyt. 88 k. 6 pr.

Sakoty: Kościeliska 3 kl. 214 kat. 4 prot. dz.

Zastrzygowice 1 " 105 " 8 " "

Skronisko 1 " 82 " 2 " "

Proboszcz: ks. Leopold Wajtala (zob. 1893. 71n
15.5.1899n objął parafję w Kościeliskach, ks. dziec.
kan. prob. Józef Labus† ur. 27.3.1856r. w Jersowie
wysw. 23.6.1888.

1901n parafja liczyła 1629 kat. 56 pr. 5 zyd.
w m. " Wytoka 916 kat. 20 pr. 5 z.

Zastrzygowice & Prośna 374 kat. 29 prot. - Filja:
Larzyka św. Walentego (włączona do Skroniska)
& Duszowem 339 kat. 7 prot.

Sakoty: w m.: 4 kl. 218 kat. 4 prot. dzieci.

Zastrzygowice 3 " 120 " 9 " "

Skronisko 1 " 62 " 1 " "

Proboszcz (zob. 15.5.1899n

1902-1911n " " " " " "

1911n parafja liczyła 1709 kat. 63 prot. 3 z. M. p.

Kościeliska & Wytoka 919 " 31 " 3 " "

Zastrzygowice & Prośna 422 " 26 " —

F. Larzyka św. Walentego (teraz włączona) do Skron-
iska & Duszowem liczy 368 k. 6 pr.

Sakoty: w Kościel. 3 kl. 153 " 8 " dz.

w Zastrzygowicach 3 " 122 " 3 " "

w Skronisku 1 " 43 " — "

Prob. J. Labus.

23.6.1918r. obchodził ks. prob. Józef Labus srebrny jubileusz swego Kapłanstwa.

1914-1915r. parafia liczyła 1709 kat. (Prob. j. w. 13)

1916-1917r. bez zmian.

21.6.1918r. został ustanowiony Kapłanem ks. Karol Kalcia f, urodz. 27.10.78 r. w Łowkowicach, wysięcony 22.2.1902 r. w biskupstwie Pilighiano we Włoszech. — Komorant ks. Józef Gnaplewski f, urodz. 21.10.75 r., wysięw. 1.4.99 r.

25.2.1919r. został ustan. kapłanem ks. Antoni Howanice. Ur. 18.7.57 r. w Janowie, wysięw. 12.6.97 r.

1920r. parafia liczyła 1950 dusz.

Proboszcz Józef Labus f. emer. dz. ur. 27.3.56 r. wysięw. 23.6.88 r. ustan. prob. 15.5.1899 r.

Kapłan: Antoni Howanice (z. 19 r.)

11.8.1921r. został ustan. Kapłanem ks. Józef Brzenska f, urodz. 20.11.1890 r. w Łowczycach, wysięcony na kapłana 19.6.1921 r. — Prob. zob. 99 r.

1922-1924r. jak 20 r. 21 r.

1925r. ks. proboszcz J. Labus przeszedł w stan spoczynku. Tymczasem niema proboszcza. Administruje ks. Jerzy Wocka f tu w Pościcis-
lack i Biskupicach (Bischdorf)

13.4.25.

1. Kościeliska w Oleskiem. (Koresponden-
cya). Tego roku przeżyliśmy święta Wielkanocne
wesoło bo i pogoda dopisała i wiosna nas ciepłem
obdarzyła. U nas od niepamiętnych czasów panuje
ten chwalebny zwyczaj, że w pierwsze święto po
uroczystych nieszpórach zjeżdżają się młodzieńcy i
młodszy gospodarze przed kościół na koniach, tam się
ustawiają w rzędy po czterech i jadą dookoła wsi i
śpiewają pieśni wesołe Alleluja, głosząc Zmartwych-
powstanie Pańskie. Tak też i tego roku zjechało się
około 40 jeźdźców; mogło ich być przynajmniej raz
tyle, ale niektórym pyszałkom zwyczaj ten nie jest
do smaku. My tych jeźdźców zwiemy Krzyżakami;
nie sądźmy żeby ta nazwa pochodziła od tych
krzyżaków, którzy to ogniem i mieczem walczyli,
ale prawdopodobnie stąd, że biorą ze sobą krzyż i
chorągwie i gdy natrafiają piękne żyto to wiają z niego
wieńce i krzyże niemi zdobią.

13.4.
Zaś w drugie święto przystępowały dziatki do
pierwszej Komunii św.: 32 chłopców i 21 dziewcząt.
Około 9 wyszliśmy z kościoła do szkoły z muzy-
ką, z obrazami i z chorągwiami po dziatki. Gdy
dziatki wyszły z gorejącymi świecami muzykanci
zaintonowali pieśń: „Miałem ci ja w sercu Jezusa
miłego“. W kościele Wielebny ks. kapelan Urban
wygłosił do dziatek i do rodziców wzruszające ka-
zanie. Był to wielki trud dla ks. kapelana, gdyż
nasze dziatki muszą uczyć się na niemiecką naukę
i niektóre ani czytać nie potrafią po polsku. A tak
gruntownie były wyuczone, żeśmy wszyscy byli do
głębi serca wzruszeni. Za co my rodzice Wielebne-
mu ks. Urbanowi składamy serdeczne i stokrotne
„Bóg zapłać“. Także i muzykantom wdzięczność
się należy, którzy nam bezinteresownie przy tej uro-
czystości tak pięknie przegrywali. Nadmienić wy-
pada, żeśmy o godzinie siódmej byli po niemieckie
dzieci w szkole. Prowadzono je osobno w liczbie 7.
Były to dzieci dwóch nauczycieli, rewizora mięsa,
poborcy gminnych podatków i jednego sklepikarza.
Słyszeliśmy jak ci rzekomi Niemcy biadali, że po
niemieckie dzieci ani muzyki ani chorągwi nie było.
Nie macie jednak nad czem biadać, gdyż dawniej
chodziły dzieci na niemiecką naukę, ale żeby były
osobno przyjmowane, to się dopiero pierwszy raz w
Kościeliskach zdarzyło.

Parafianin.

1.10.1925r

Został ustanowio-
ny kapelanem ks.
Eryk Kalyta..

urodz. 9.12.1899r.

wyswięcony na ka-
pelana 15 lut. 1925r.

Luty 1926.

Skrońsk w Oleskiem. (Z parafii). Nasza wioska jest bardzo mała, bo liczy zaledwie 40 gospodarzy. Mamy w niej kościół, szkołę i aż dwie **karczmy**. Ale nasi karczmarze muszą się sami chleba dorabiać, bo z naszych gospodarzy i młodzieńców przez cały rok nikt do nich nie zajrzy. Za to dbają nasi mieszkańcy o swój kościółek. Jest to kościółek drewniany, filialny pod wezwaniem św. Bartłomieja, zbudowany w roku 1004 i liczy się do najstarszych na naszym Górnym Śląsku. W roku 1910 został poprawiony i odmalowany; w takim stanie przetrwa jeszcze kilkanaście pokoleń. Każdy się ubiega, aby ten kościółek był prawdziwym domem Bożym. Nasi gospodarze nie szczędzą żadnych ofiar. Nasze dziewczyny go przyozdabiają w kwiaty i wienice, w czym im chętnie pomagają nasi młodzieńcy. Za staraniem naszego Przew. ks. kapelana Urbana z Kościelisk sprawiliśmy ubiegłego roku nowy dzwon, który otrzymał imię Wojciech (imię ks. kapelana), w miejsce starego dzwonu, który nam był na wojnę zabrany. Mamy też w naszym kościółku śliczną szopkę, jakiej w sąsiednich kościołach niema. Sprawili ją w roku 1918 dzieci szkolne za staraniem naszej nauczycielki p. Rduch. Zbierały one latem jagody, grzyby i pokrzywy, a pieniądze otrzymane z sprzedaży ofiarowały na szopkę. Resztę uprosiły od swoich rodziców. Latem przybywają do nas bardzo liczne wycieczki. Niema prawie tygodnia, żeby nie przybywały dzieci szkolne i studenci; przybywają nawet uczeni z Śląska Opolskiego, a nawet z głębi Niemiec jak z Brzega, Wrocławia, Berlina itd., aby ten starożytny kościółek oglądać. Mamy w nim co trzecią niedzielę nabożeństwo, ale zimową porą przyjeżdża do nas czcigodny ks. kapelan każdą niedzielę i każde święto. Za to mu składamy serdeczne podziękowanie i życzymy, żeby mu Pan Bóg raczył pobłogosławić w jego trudnych pracach, i, żeby nam go jaknajdłużej między nami pozostawił.

Kościeliska.

Parafianin.

Kościeliska pow. oleski. W „Nowinach Codziennych” czytamy: W ubiegłym tygodniu opuścił naszą parafię Wiel. ks., honor. dziekan Józef Labus. Był u nas proboszczem przeszło 26 lat i udaje się teraz na wypoczynek do Raciborza. Z tego powodu odbyła się za staraniem nauczycieli i tutejszego „Kriegervereinu” uroczysta niedziela o godz. 9 msza św. ze śpiewem niemieckim i podziękowaniem przez ks. dziekana, także po niemiecku. Nadmienienie wypada, że tym razem panowie z „Kriegervereinu” byli nieco oględniejsi, bo nie przysłizli z swoją „fah-ra” do kościoła, jak to uczynili zeszłym razem. Długo po mszy św. z tutejszego dominium wyruszyli z sztafardem i orkiestrą na probstwo i tu znowu były mowy pożegnane. Wyglądało to tak, jakby cała wioska była „dajcz” a jednak tak nie jest. Na-

wet ks. dziekan pochodzi z polskich rodziców i głosił nam kazania w czysto polskiej mowie. Pamiętam i dawniejsze czasy, kiedy to w dniu urodzin „Kaisera” nauczyciele na „Te Deum” zaśpiewali „Grosser Gott wir loben Dich”, to ksiądz dziekan dał znak dzwonkiem, a jak się uciszyło, to zaintonował dźwięcznym, miłym głosem: „Ciebie Boże wielbimy”, a lud z całej piersi śpiewał pieśń polską aż do końca. Że się teraz czasy zmieniły, to temu nie ks. dziekan winien, lecz winna temu ta partia centrowa, która tak zaciekle zwalcza wszystko co polskie”. I my z smutnym sercem żegnamy ks. dziekana. Na naszym cmentarzu mamy już trzech ks. proboszczów pochowanych, toby i dla niego jeszcze miejsce było pomiędzy nami, zwłaszcza, że jego matka tu odpoczywa. Mamy obecnie coprawda ks. kapelana, który przybył do nas przed czterema niedzielami. Lecz jest on Niemcem i dla tego pogrzeby, śluby i kazania odbywała się po niemiecku. Są to stosunki z którymi pogodzić się nie możemy. Dla tego kładziemy na sumienie zarządowi kościelnemu, który Dzięk Bogu, jest polski, żeby u zarządu Biskupiego wystarał się o zmianę obecnych stosunków w jaknajkrótszym czasie. Może już nie-miaszkowie ręce zacieraają i myślą, że już zwyciężyli, ale po mału, bo zaś wybory niedaleko, to im pokażemy im ich a im nas będzie. Dnia 29. listopada hasłem naszym będzie Polsko-Katolicka Partia Ludowa. Nie dajmy się zblatunąć ani odstraszyć. Wybierać musimy kandydatów naszych, bo tylko nasi kandydaci nas bronić mogą i będą. Parafianin.

z góry

64

22.2.1926r. został ustan. proboszczem przy kościele
Narodz. Najśw. Marii Panny, ks. Wilhelm Nowak f
ur. 24.1.1884r. w Bakowie pow. Olesno, wyśw. na
kapłana 22.6.1908r. - Pierwszą posadę I Kapela-
na otrzymał przy kościele św. Mikołaja w Raci-
borze 14.9.1908r. - Od 18.9.1914r. został kura-
torem w Głuszkach w namysłowskim a. d. 1918.
Od 26.3.1918r. lokalistą w Olszynie do 1922r. - Od 2.2.
1922r. ks. na zamku w Kostowie, równocześnie
zarządcą lokalji w Nowejwsi, tu pracował a. d. 2br.
22.2.1926r. otrzymał tutejsze probostwo.

W r. 1927 parafia liczyła 1960 dusz.

15.4.1928r.

1929r. sob.

nast. strona

15.4.28r.
Kościeliska, pow. oleski. Uroczystość parafjalna.
W Białą Niedzielę przystępowały u nas działki pierwszy
raz do Komunii św. Ks. Proboszcz wyprowadził działki
ze szkoły do kościoła. Podczas pochodu procesji przy-
grywała orkiestra. W dniu tej dorocznej uroczystości
była licha pogoda. Oddział polski składał się z 21,
niemiecki z 19 działek. 45.7.28r

1930r - 1933r. Proboszcz ks. Wilhelm Nowak obcho-
dził 22.6.1933r. 25-letni jubileusz swego kapł.
Urodz. 24.1.84r. w Bakowie pow. Kluksborstei, na-
kapłana wyśw. 22.6.1908r.
1934-35

Zgon zasłużonego wieśniaka górnosławskiego.

29 r.

W sobotę, dnia 9 marca br. pożegnał się z światem wielce zasłużony szermierz idei polskiej ś. p. Józef Piłok z Kościelisk, dożywszy lat 77.

Zmarły oznaczał się aż do ostatniej chwili niezmiernie bystrym rozumem, szczerością i wprost bohaterską miłością do wiary i mowy ojców swoich. Kochał swą mowę ojczystą nade wszystko, co wynika z nieliczonych wierszów, które sam napisał.

Pamięta Zmarłego także dziatwa kościeliska, bo gdy nie wiedziała skąd uzyskać wierszyk okolicznościowy, czy na uroczystość szkolną, czy imieniny nauczyciela, czy na Boże Narodzenie, lub inną uroczystość, udała się do „starzyka“ i na poczekaniu ten dobry starzec skreślił pożądany wierszyk. Pamięta o swoim „starzyku“ także dorosła młodzież kościeliska, bo Zmarłego zasługą jest, że w Kościeliskach istnieje towarzystwo śpiewu.

Zmarły cieszył się wśród ludności całego powiatu wielkim zaufaniem. Miał szczególne zamiłowanie do pszczelarstwa i był uczniem i krewnym sławnego księdza pszczelarza Dzierzona. Przez kilka lat piastował urząd sołtysa, był członkiem Zarządu Kościelnego i do ostatniej chwili mężem zaufania Związku Polaków, któremu służył wiernie do ostatniego tchu. Pisywał często korespondencje, wiersze, dialogi i satyry do Gazety Opolskiej, Nowin Codziennych i Katolika.

Kiedy innym ręce opadały, Zmarły śmiało i wysoko dzierżył sztandar narodowy, pocieszał wątpiących, a upadających na duchu wspierał cenną radą i pomocą.

Najgorętszym życzeniem Zmarłego było dożyć tej chwili, kiedy naród śląski zbudzi się ze snu narodowego i tłumnie i ochoczo garnać się będzie do sztandaru, na którym złotemi literami napisano: „Za wiarę, mowę i Ojczyznę!“

Nie dożył tego, bowiem lud śląski jeszcze śpi. Zeszedł z tego świata, by tam przed obliczem Pańskim prosić za ten przez niego tak ukochany lud śląski.

Porzucił on ten padoł placzu, ale pamięć o nim nie zgaśnie. Pokolenie młodsze wzorować się będzie na Jego żywocie, by stało się takim, jakim był Zmarły.

Niech spoczywa w Bogu, a światłość wiekuista niechaj mu świeci.

s. 67-68
nie zapis.

151 Kostów. - Kluczborek.

24. października 1867 r. we czwartek w dniu pogodnym odbyło się uroczyste poświęcenie domowej kaplicy w zamku urządzoney, przez Komorzego de Kulock'a w Kostowie pow. kluczborskim.

1870 r. Kostów należał do parafji św. Trójcy w Byczynie. - Kapł. zamkowa, w której odbywiano nabożeństwa. - Szkoły jeszcze nie było.

1875 r. w Kaplicy zamkowej pracował ksiądz świecki i informator, Rygnard Szaich ze Starcyców urodz. 11 gr. 1849 r. wysw. 17. 4. 74 r. - Od 28 lip. 1898 r. został proboszczem w Kujakowicach.

1886 r. Kostół liczył 233 kat. 304 prot. 5 żydów.

1890 r. " " 271 " 257 " 78 dz. chodzących do prz. ołt.

1894 r. " " 271 " 257 "

1896 r. " " 295 " 267 " Szkołę budują.

1909 r. Krabia Ballestrem z Pławniowic wybudował kościół na pamiątkę utracenia przedwczesnego dwóch synów. Kościół ten ma 600 miejsc do siedzenia i wiele miejsca dla stojących. Roboty wykonała pewna firma budowlana w Byczy- }

1911 r. 16 listopada był na zamku w Kosto- (wie) wie hr. Józef Hermenegild Jurek, dr. teologii, urodz. 13 kw. 1885 r. w Belszycy, wysw. 20. 6. 10 r. Kostół 9 km. od Byczyny liczył kat. 351 kat. 268 prot.

1911r. W Kostowie znajdowała się szkoła do kto-
rej uczęszczało 88 kat. dzieci.

1912r - 1916r. Duchowny i samkoway ks. Józef
Hermeriegild Jurek z dr. teologii.

1917r. 29. 4. ks. Tomasz Bieler z, ur. 29. 12. 1887r.
{ do r. 20. wyswigoany na kapł. 22. 6. 1911r.

28. 9. 1921r. został Kapłanem samkowym ks.
Ernest Wöhl z urodz. 5. 10. 80r. wysw. 13. 2. 1908r.
Kostów liczył 482 kat.

3. 2. 1922r. ks. samkowym Wilhelm Nowak. z

9. 3. 1926r. „ Albert Himmel z ur. 6. 8. 89, wysw.
18. 6. 1914r. — 1927r. jak. 26r.

1928r. Kuracja licząca 830 kat. strzymała ke-
ratusa, ks. Alberta Himmel (z. wyż.

1929 - 30r. jak 1928r.

30. 12. 1931r. został ustan. Kuratorem w Kos-
towie, Wilhelm Malina z prob. (z biskupstwa
Grookaton). Urodz. 23. 5. 1891r. wysw. 16. 7. 1916r.
Kostów liczył 830 dusz. — 1932 - 34 j. 31r.

R 751 III / 2.6

191-76

nie zapis.

